Инв № 106-156 нейм № 105130 (18-XII) (50)

Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера дена ● ШИНАРА, 2 СЕНТЯБРЬ 1980 ШУ. ● № 166 (6236). ● Мах 2 кепиг.

Новкъост Л. И. БРЕЖНЕВ Москве юхаkхачар

31 август Москве Алма-Атера юхаkхаьчар КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель новк. Л. И. Брежнев. Из дакъа лоацаш хилар Казахски ССР-еи Казахстана Коммунистически партеи 60 шу дизара хетаяь хиннача торжествашка.

Аэродроме новк. Л. И. Брежневна духьалбаьхкабар КПСС ЦК Политбюро членаш, КПСС ЦК Политбюро членалла кандидаташ, КПСС ЦК секретараш, кхыбола новкъостий.

* * *

31 августа новкъост Л. И. Брежнев Алма-Атера Москве дIавахар.

Аэродроме новкъост Л. И. Брежнев накъавоаккхаш бар КПСС ЦК Политбюро член, Казахстана Компарте ЦК хьалхара секретарь Д. А. Кунаев, Казахски ССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель С. Н. Иманов, республика Министрий Совета Председатель Б. А. Ашимов, кхыбола республика партийни советски кулгалхой.

Новкъост Л. И. Брежнев иштта накъавоаккхаш бар юбилейни торжествашка дакъа лоацаш хинна делегацей кулгалхой КПСС ЦК Политбюро членаш Г. В. Романов, В. В. Щербицкий, КПСС ЦК Политбюро членалла кандидаташ Г. А. Алиев, П. М. Машеров, Ш. Р. Рашидов, Э. А. Шеварднадзе, союзни республикай компартей ЦК-ей хьалхара секретараш И. И. Бодюл, А. Э. Восс, Т. У. Усубалиев, Д. Расулов, К. С. Демирчян, М. Г. Гафуров, К. Г. Вайно, Литовски ССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель А. С. Баркаускас, кхыбола новкъостий.

Аэропорте дIаводаш новкъа новкъост Л. И. Брежнева моаршал телаш бар Алма-Ате баха нах.

(ТАСС).

ЛЕНИНСКИ ИДЕЯЙ СИЙЛЕ

Казахски ССР-еи Казахстана Коммунистически партеи 60 шу дизара хетаяь Алма-Ате хинна торжественни заседани

Цlейна къийчлуча хана дувхаш дола дувкар дийха я Казахстана столица. Казахски Советски Социалистически Республикан Казахстана Коммунистически партеи 60 шу дизаре хетаяь Казахстана Компарте Центральни Комитетеи Казахски ССР Лакхехьарча Советеи заседани хилар 29 августе В. И. Ленина цIерагIча Двореце, партийни, советски, общественни организацеша, къахьегамхойн Советски Эскарен викалаша, Москван, Ленинграда, союзни республикай делегацеша дакъа а лоацаш.

Торжественни заседане дакъа лоацарела ура а айтта, чIоагIа, дIаьхдаь тIоараш а детташ тIаIийцар КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Л. И. Брежнев.

Президиуме — новкъостий В. В. Гришин, Д. А. Кунаев, Г. В. Романов, В. В. Щербицкий, Г. А. Алиев, М. С. Горбачев, П. М. Машеров, Ш. Р. Рашидов, М. С. Соломенцев, Э. А. Шеварднадзе, союзни республикай делегацей кулгалхой.

Торжественни заседани хьайийлар КПСС ЦК Политбюро члена, Казахстана Компарте ЦК хьалхарча секретара Д. А. Кунаева.

ЧIоагIа гIаддаха а долаш белгалдоаккх оаха тахан, аьлар цо, Казахски Советски Социалистически Республикан — вежарашха йолча республикай дезале цхьатарра боккъонаш ярашта юкъе мийсачун — Казахстана Коммунистически партеи — тохкамах чакхъяьннача декал долчеи КПСС отряда — сийлахьа кховзткъа шу дизар. Тха гIаддахар дика а хеташ тIаIоц берригача советски наха.

Тха цIей къаьстта гIоадоаккх, йоалар дIахо оратора, новкъост Леонид Ильич Брежнев уххаза хилар.

Оаха доккхал ду, тха республикана карагIа мел даьнна хIамаш, мехка карагIа мел даьннараш а санна, партеи паччахьалкхени, дунен халкъашта юкъерча коммунистически болхлойн болама тIоргаьнна деятель, машара тIехьаре чIоагIагIа вола къов-

(Йистедоалар 2-гIча оагIо тIа).

Новкъоста Л. И. БРЕЖНЕВА даь къамаьл

Деза новкъостий!

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета, СССР Лакхехьарча Совета Президиума, Советски правительства цIерагIа дег тIара даькъала дувц аз шо белгаларча событеца — Казахски Советски Социалистически Республика и Казахстана Коммунистически парте а 60 шу дизарца (ТIоараш тох). Шух республикана хинна ца Iеш, берригача вай мехка а доккха цIей да тахан.

Укх торжественни дийнахьа шуца волаш чIоагIагIа гIаддаха ва со. Ткъаь пхиъ шу дизад Казахстанаца, цун партийни организаца юкъарчал доацаш буззан болаш со вола. ТIаккха хIахо, ала йиш я, хьалхарча харшагара дена геттара боккха бола целинни тIоа сайца тIакIалтIабакика бийзача новкъостий, къахьегама ветераний кхьмараш сайна бIаргагуш, со шуца цхьана гIадъух цу хана дIадоладиь гIулакх толамца дIахо хьош хилара, аьнна. (ТIоараш тох).

Целина ялат денна Iац, цо нах хьал а айбу царна кхетам а лу. Цу наха хьахьекхад шоаех тийша Iе мегаргволга. Тешаме кулгаш дар цар дераш. (ТIоараш тох).

Тахан Казахстан — мохк ялатаца Iалашбеча керттерча моттигех цаI. Цунца цхьана дукха отраслаш йолча низболча индустре мохк а ба из. Дуккхьал ах ди мара эшиш тахан Казахстана дерригача 1920 шера — шун республикана хьахиннача шера — арахийцар миссел йола продукци хьаьара. Ахдин бIарчча шуи! Цу тайпара тамашийна боккха гIа боахаш дIахьалхашка йода Казахстан. (ТIоараш тох).

Карагандан Экибастузен кIор, Джезказганен Рудни Алтаен босбола металлаш, Темиртау болат, Джамбулен Чимкентен фосфориташ, Эмбан Мангышлакен мехкдаьтта — уж дерригаш а вай мехка экономически потенциала юкъе геттара доккхий хIамаш да.

ХьалхагIа Казахстане хала дар дийша вола саг лаха. Тахан диъ миллион хилла Iераш, кагий нахи мехкарийи хIара дийнахьа парташ тIа Iоховш, лакхерчеи юкъерчеи дешара заведеней аудитореш ка чубувл. Революци ялалехьа цхьаь цхьан ладархочов, царна юкъе сийлахь-воккхачи Абая а, ше мел наха бIаргийовзар наьна меттала кепатеха шей произведени. ХIаьта тахан казахски къаман социалистически культура — вай Даьхен духовни рузкъан хозагIйолча гензех цаI.

Азе дукха корорлъац Iилма дегIадара боарамах хIанзарча Казахстанаца кийсъе мегаргйола паччахьалкхенаш.

Цхьа символика я тахан шун лаьттан аренашкара космически кемаш сигала ухаш хиларца. Къаьста аьлча, космически хьисапе урагIъайеннай шун республика ше а. (ТIоараш тох).

МалагIаш да цу тайпарча сихача социальни прогресса хьасташ? Уж вай социалистически строй, коммунистически парте кулгалдеча наькха хьинари лоIами да. Сийлахь-боккхача Октябро мукъадаьха цар доккхий творчески низаш да. ХIаьта, шеко йоацаш, из я хьакъаьлера ленински къаман политика, вай социалистически Даьхен дерригача къамий цхьоагIон вIашигIо-новкъостал делгеи. (ТIоараш тох).

Казахстанерча эрсех къаьстта ала безам ба. Ше хьахиннача хана деиз Советски Казахстан эрсий къаман сагIонах оагIув теха хьайоагIа. Шун лаьтта къахьегаш бола эрсий болхлой, лаьтта дIадераш, инженераш, хьехархой, лораш, Iилманхой — уж а зиза теха таханара Казахстан хьалъераш ба. (ТIоараш тох).

Дукха дика дешаш ала доагIа республика хьамсара цIа хинна дIаэттача кхыдолча къамий къахьегамхоех а. (ТIоараш тох).

РеспубликагIа карагIдаьнарашта дукха хьакъал. дега Iлоахали хьинари юкъедихьад вай ленински парте сийдола отряд йолча Казахстана коммунисташа. Товм а хулаш белгалдоаккх аз республика партийни балхаи боахама вахаран Казахстана Компарте ЦК-аи Динмухамед Ахмедович Кунаева — вай партеи Советски паччахьалкхени воккхаш волча деятела шеи дика кулгалделга. (ДIаьхдаь тIоараш тох).

Беррига мехкаца цхьана дукхача халача тохкамех чакхъяьннав Казахстан. Цу тохкамех из сийленца чакхъялара юкъе геттара доккха дакъа доалл республика коммунистий, комсомольций, беррига къахьегамхой. Царна карагIдаьнарашта юкъе я геттара дукха дола целинни эрий даьдан лаьтташ нараде рзадер санна йола котало. ДIайха дош аларца дагабоха лои, парте тIахьехама жоп а луш, казахски ялат кхедерашца цхьани из котало кхаха укхаза баьхнараш. (ТIоараш тох).

Шоай гIулакхех доккхал де боккъо йолаш да шо, новкъостий! (ТIоараш тох).

Болхлой, къахьегама цIей да вай таханар дар. Шоай тIеххьарча шера чуеннай иттлагIа пятилетка. Из белгалъяккха еза динача гIулакхашца. Цунах тийша ди пятилетка бIарчча кхоачашъелга а.

Геттара дика да Коммунистически парте аргIанарча XXVI съездага кийчо елга дукхьал коммунистий хиннуца Iеш, дерригача вай халкъа а гIулакх хинна дIаоттар.

Укх трибуна тIара са безам ба съезда хьалхарча ялъа доакъошхошка дIайха моаршал дала а вай Даьхен ираз дукъа болча къахьегамецар эгара биззагIа. Эттара боккхагIа толам баьккхар сайна лоьига дIакхайкаде а. (ТIоараш тох).

ЙIайхха а хIанз массанахьа — заводашка, Iилмаи центрашка, учреждеиешкеи иштта, шеко йоацаш, кхашкеи.

Юрта боахаме, кхыча цхьаккха отрасле доаццача тайппара, шера хьахула бертат болх. ТIеххьарча этапе вIашгIехьбаккхарах тийша да. ХьувкъамагIулакх мехка гIолла массанахьа цхьатарра даш. Цхьабакъда, хьувкъама деха йиш йола дог вайна массанехьа хьашт долаш хиларах, ала йиш я, юкъера хьийцача из во бац аьнна. ТIеххьара итогаш хьувкъам чуйица баьлча ерзал вай. 60 миллион гектаре тIара ялаташ чуйица даьнлад. Элеваторашка хьакхухьаш латта ялат дукхагIа хулаш доагIа. Ялат Iалашдеча доккха дакъа юкъехьухь Кубана, Ставрополья, Запорожски, Днепропетровски, Харьковски, Оренбургски, Ростовски областий, Башкирски АССР а мехка кхыйолча районий а юрта боахама къахьегамхоша.

Казахстана ялат кхедерашкара укх пятилетка кхоачо 1 миллиард пунт совгIат ялат кхаьчад паччахьалкхенна. Цу тайпарча хьоккхамашка Iамаш доагIа вай. Ше къамаьл деш нов. Кунаева аьлар, обкомий секретараша а йоах, укх шера миллиардин доазув даккха гIерташ шо долга. Из чIоагIа дика да, новкъостий. (ТIоараш тох). Со теш оаш шоай дош кхоачашдергхилара. (ТIоараш тох). Баркал беррига мехко аргда шоана. (ТIоараш тох).

ХIанз хIара республика, крайи области хьувкъам толамца чуэца а мехка ялата ресурсашта ма хулла дукхагIа дакъа юкъедаккха а гIерт.

Хьинаре къахьегам тергал ца беш бусаргбац, цуна массаза а боагIаш бола мах бергба. (ТIоараш тох).

Ялат — из вай керттера йоакхо. Цхьабакъда массаза терко е еза хьувкъам чуэца балхий ерригача а комплекса. Иштта и юрта ший тайпара белгало, тахан ара хьувкъам чуэцаш, хургболча хьувкъама йоакхо е еза. Хаинахьек дукхагIек гурахьа дув ялат дIаделга, дика фуртталделга, тIадоагIача шера хьувкъама лаьрхIа лаьтта кийчделга — уж а, новкъостий, тIехьатетта йиш йоаца декхараш да.

Ца оалаш Iе йиш яц хьайбай боахамах. Хьайбаш леладелга Казахстане гуш долча дегIаухен дакъа хилча хIаьта а.

Соахка хьувкъам да халамехка йоккхий халонаш гIаоттайир. ХIаьта а цунга хьежжа доацаш колхозашеи совхозашеи кIезигдалийтанзар хьайбеши ноа тIара оалхазараши. Цудухьа йолаш я хьайбай боахама продукци алсамъяккхара дика лардбакъда на кхоачашдара де йиш мел яр де деза кхоачам хиллал доакъар Iалашдера. Общественни хьайбаш леладара доагIаш хинна Iац а. Граждаший шоай доалахьа дола коа тIара оалхазараши доахани фуражаца Iалашдара а новкъостал де деза.

Цlейш долча деношка гIулакхех лаьца дувцилга дикагIдолча хIамех лоархIаш а дацар. Дале юбилейни даташ практически балха хьашташта кIалъуттадарах долча ленински васкета хьадда тIехьа хила вай.

Новкъостий, хIанз плановни органашка, министерствашкеи ведомствашкеи. производственни коллективашка дIахьош ба бехктокхаме болх, вIашагIйохкаш латт хьатIадоагIача пятилетка планаш.

Боккъонца масштабни, ерригга регионаш, вай боккхача халкъа боахама дерригга доакъош чуловцаш дола декхараш хьалхашка уттаделга де деза хIама хет партена. Цунцхьана уж декхараш кхоачашдулургдолаш и хила деза.

ДIахорча экономически социальни дегIаахара дард а хинна дIаотта еза промышленноста базови отраслашта — энергетикана, металлургена машинашъяран, химеи транспортан модернизаци ейта. ХIаьта укхаза кIезигагIа дале а 1990 шерага кхаччалца йолча хан-юкъа хьалхашкахьа хьажа деза вай. ЛоархIам болаш да лаьрхIа кхиван программа хилар. Цу тайпара программа сендукъа аш дIахьалхадаха ца дезаш санна хет сона.

ЦIенхаитта тоаде деза капитальни гIишлошъелга. ГIишлош дукха ю вай. Цхьабакъда, халахете а, каст-каста средствааш дуккхача моттигашка дIа хьа укийт вай. Моттигаш нийслу деррига чоа гIишлошъерий кулг дIа ца кхоачаш. Тороваш де безам барашца юста а юсташ, ресурсаш ма могга дукхагIа керттерча лостамашка хьаяIашагIъетта еза. Дийза даргдоацар а хинна дIаоттала гIишлош сиха, кхом беши хIанзарча технически боарамагIси хьалъелга. ХIаьта нийсагIа аьлча, кхоана доагIаргдолча дено дIадехаргдарий боарамагIа. Из доагIа промышленноста а юрта а.

Юртага кхоач капиталовложеней дикъагIча даьккъал дукхагIа. Алхха пудухьа юрта боахам тIа-тIа чIоагIагIа интенсивни хулаш латт, индустриальни сибате берзаш боагIа.

Дукхачарна, хетаргахьа, дагадоагIа хургда мишта хилар 25 — 30 шу хьалха ялат чуэцача хана юртара районаш. Хьаттаашкара заготовительни пункташка ворданаш йолхаш хулар. НагI-наггахьа мара гацар тоъаршта а шерчашта а тIехьайнйозача вордашта юкъе грузовичок. ХIаьта мел дукха бар кулг-кара бе беза бола!

ХIанз геттара кхыдола сурт да: дукха тайп-тайпара чоалхане машинаш хилар юрта белгало е хинна дIаэттад. Балха класса боарам а чIоагIа лакхбенна. Цхьабакъда цу дерригга карагIдаьнарашца цхьана, къоастелоза проблемаш а тоъаш я. Мехка дуккхача районашка лоха ба юртбоахама культурай хьувкъам. ХIанз а коа дукха тийша да вай хаоттама хьалех. ХIаьта вIалла ца мегаргдолаш даьц кхебаь хьувкъам бозбелга. Вайцига тIехьайнсай хIама чакхдоаха промышленность, кхоачам хиллал яц продукташ, къаьстта картолаш баьцадаараши. Лелаю баьзаш, во да наькъаш.

МаIан цаI да: юрта боахам дегIаккхувлара хьакъоастаю средствааш гота моттигаш юсаргйоацаш дIаахийта еза. Укхаза хьежа везац из лакхера хьалхадаккхарга. Боахам рационально лелабара ерригга боккъонаш йолаш я колхозаши совхозаши.

Промышленностерчеи юрта боахамерчеи къахьегаша коллективний инициатива массаза а хиннай вай дегIаухилга сихду хIама. Боахам лелабара тIехдика опыт массанахьа а йолаш я. Цунах де деза массане а юкъера берзат.

Аз из дувц лоархIаме политически кампани — партийни организацешка отчеташи хоржамаши дIадоладара хьалхашка вай латтандаь. Из кампани хIара коммуниста йоккха школа, ала мегаргда, университет я.

Партийни политика, шоай организацей балха дешай шерарча гомах коммунисташта хетараша, уйлаша, гIулакх тоадара хьашташа ейтача принципиальни критикой самокритикой, шеко йоацаш, партийни вахар дIаьхергIа дергда. Партийни собранешкеи конференцешкеи дергдола хIара конструктивни къамаьл, корта болаш йола хIара предложени практика юкъейахьа еза. Цо дика гIулакх дергда коммунизм хьалъяра хьашташта.

Казахстана Коммунистически партена, ерригача республикана съезда хьалхара ха тIаI аьнача, хьинареча къахьегамца, кердача къахьегама толамашца белгало хилар лов сона. Со дог тийша ва из иштта хургхиларах. (ДIаьхдаь тIоараш тох).

Новкъостий!

Шоана ховш ма хиллара, тIеххьарча хана Крыме са хилар Европан Азеи вежарашха долча социалистически мехкий кулгалхоаца дола массехк традиционни вIашагIкхетар. Дог-цIеначча новкъостий, цхьа уйла ярий, машар лорабара, социализми коммунизми хьалъяра сийлахь-доккхача гIулакха тIара тIа соратиний дола вIашагIкхетараш дар уж. Къамаьлаш чулоацам болаши чIоагIа пайдаеи хилар. Цар доакъошхой «салоIаш» лоархIаш хинабале а, ма дарра аргда аз шута, кIезига къахьета дезанзар тха массане а.

Къамаьлаш деча хана тха торо хилар дунен халкъашта юкъерча хьалах. ХIанз укх хана из мишта эттад а шерра вIашин дувца.

Тхо цхьа барт болаш хилар цун мах беча хана. ХIанз кхоачам хиллал чоалхане да из. Дунен аренe политически къовсам латт машара, халкъий боккъонаш лархIарен кхохкам кIаьдбаран тIехь латтача низашта а боацабара, милитаризмий агрессеи низашта тIехь латтараша а юкъе.

Укхаза къаьстта ца аьлча валац хIанз укх хана Америка ВIашагIкхийттача Штатий правительствос чакхйоахача политиках.

США арахьара политика тахан къоастаераш гуччахьа бIаргагуш бац е бIаргаго лоаш бац дунен аренa тIа хинна исторически хувцамаш, дуне тIарча кхоий керда соотношени. Уж хIанз а тIехь доагдоахаш ба халкъий доIаха духьала шоаш бохалургхиларга, шоай гa даккха торо йоацаш йола кхыйола суверенни паччахьалкхенаш шоай доала кIал отталургхиларга, цу паччахьалкхенашта шоай политика хьалхалха, цар Iалама гаиташта доал де гIерт уж.

Ди къувкъадеши тIоа сегаш и Вашингтон Африкеи Азеи социальни революцеш хулаш хилара деша. Латински Америке Iаьдала керте прогрессивни режимаш утташ хилера гIулакха. Малхбузеневропейски лидераш политика хьакъехьа шоашкара никъ лелабе а шоай мехкий къамий хьаштий уйла е а дага хилара деша.

ВIашагIкхийттача Штаташа качъеллача. Малхбузен Европе ядерни зарлдаш чуйохка керда американски ракеташ оттаирах йолча НАТО решене довзаш долча бахьанегIа сатем а боабир, протесташ а хьоайир малхбузеневропейски дунени общественноста.

Дукха ха йоацаш США правительства хьакхайкаьй «керда ядерни стратеги» оалаш яр. Цун керттера маIан да, ма дарра аьлча, ядерни тIема идея ше общественни мненена мегашагIа хулийтилга. Цу гIулакха лаьрхIа дувцаш да реальностаца юкъа цхьаккха хIама доацаши нах тувлабар мара кхы деш дика доацаши дола «боарам болаш», «цхьадолча даькъе» ядерни гера юкъедаккхарах деш дола къамаьлаш. Дерригача дунен халкъашта Iалашмате кхераме политика я! Кхыметтел хьадагалоха а тамаш йолаш хет ядерни тIом ца хилийтара хьакъехьа Советски Союзаца яьча соглашенена кулг яздаьча мехка правительствагара йоагIаш из хилар. Цхьа бахьан доацаш дац Вашингтона из гIулакх дунен тIарча шеррача общественно-политически гIоараша чIоагIагIа харцахьа лархIар.

Е а йоагIаш ший кхеражлен йоакхо еши хало тIакхаьча доттагIий кIал ца буташи йолча Советски Союза политикана ше раьза ца хилар хьахьокха ловш. США администраци бойкота хьисапе хIама вIашагIйолла ешаяр СССР-а духьала.

Вай мехкацара контакташ цаI шоллагIчоа тIехьа теда, цхьадолча герз хIадаккхара дешай хьакъехьара переговораш юкъагIьлха йоласлар США правительство, цунна эхь хетаизар торговле дешаеи политически иза тIалоаттабара гера а даь, пайда эца, массе тайпара приемаш оарцагIъяьхар цо Московски Олимпиада юкъагIьаяккхара, кхыча мехкашкара тIагIорттадаь дIадехар цу тайпарча антисоветски наькъах дIакхетилга.

ТIаккха юха? ХIанз массанена а гуш да: кхохкам кIаьдбара гIулакх наша доала, дуне кердача «шийлача тIема» юкъедахьа гIерташ леладу уж гIулакхаш дуккхача адамашен дуккагIа йолча правительствашен цхьанна а оагIорахьара къоабал ца даьлгеи уж хьалхьоадаьрашта цар пайда ца баьлгеи.

Вайна эшаш хинна, США администраце Советски Союзага ца дохкийташ соцадаь цхьадола товараш вай кхыча мехкашкара ийцар, хIаьта ше американски фермерашти промышленникашти хилар.

Олимпиада, массане а бакъдаь хьанхайкадаьчох, тIехдика чакхъяьлар, халкъий спортеи доттагIлеи боккъонца дола цIей а хинна дIаэттар. (ТIоараш тох). ХIаьта цунна духьала баьннараш шоаш доастанча хьал тIа эттар.

ХIаьта СССР «политически хийраяккхарах» лаьна аьлча, цу тайпара хIама хинна а дац, да а дац, кIаккха хург а дац. (ТIоараш тох). Укх тIеххьарча ханара дуккхача правительствашцарча вай контакташа, цу даькъе Франце президентаци ФРГ канцлерацеи са хиннача переговораша, дог тешадеш хьахьекхар, кхохкам кIаьдбара гIулакхи дунен халкъашта юкъе машар тIехьа цхьана леладу гIулакхаши леладенза а кIоаргданза а даргдоацилга. Сихдаь хьадеш латта герзаш юхакъовланза даргдоацилга массе метте, цу даькъе США цхьоагIоинхошта юкъе а кхетадеш хилар.

Боккъонца ше дола ма доагIара дола хIама а лоархIаш, ший арахьарча политика ленински принципашта тешаме йолча. Пхи шу хьалха Хельсинке кулгаш яздаьча ТIеххьарча акта маIанах дешаи тешаме йолча Советски Союзо эггара цIенхаштагIча тайпара уйла тIаухийт, дIахо ухийтаргъ а я Францецара, ФРГ-ецара. Малхбузен Европа кхыча паччахьалкхенашцара машара тIехьа вIашин гIойле йолча тайпара леладу гIулакхаш дегIакхувлара.

Лоацца аьлча, ала мегаргдолаш да, хIанз дунен тIарча цIенхаштарча проблемаех цхьаккха а «низа позицера», герзах на еттара наькъаца къоастаюлуш йоацилга тIехьтIехьа дикагIа кхетадеш латташ хилар. США кулгалхой гайна е ганза юха а цу кхетам тIа уйла соцаргхиларга догдоахаш хургда вай. Бакъдар аьлча, хьалхагIа ме соц, дикагIа-м дар.

Вай мехка арахьара политика — из кхетаеши тешамеи, цхьанна а кхыча кхоалагIчоа духьала ерзаяза йола машара политика я. Цхьаннегара а лаьтта даккха гIерташ дац вай, цхьаине а чурча гIулакхашта юкъегIертац. Цхьабакъда, воай боккъонаши законни хьашташи лораде массаза а вIаштIехьдаргда. (ДIаьхдаь тIоараш тох).

МоллагIа а агрессор юхатохара хилаиза дарт мел доаца хIамаш долаш да вай сий дола Герзашцара Низаш. Герзага гIоллара чIоагIа вошал да вай социалистически содружества мехкий къамий эскарашца.

Хоастам хилба машар тешаме лорабеш латтараша! (ДIаьхдаь тIоараш тох).

Лакхе аз бийна дунен халкъашта юкъерча политикера керттера ши хостам вIашдухьала латт шун республика уллача азиатски континенте а.

Азерча машарен стабильностен лоархIамегIара фактор я машар безаш йола Советски Союза политика, вежарашха йолча социалистически паччахьалкхенашца р а — Монголецара, Вьетнамацара, Лаосацара, Камлучецара, Корейски Халкъа-Демократически Республикацара вай доттагIал, цхьана леладу гIулакхаш. вIашин юкъера бувзамаш.

Дукха ха йоацаш новкъосташца Ле Зуанацеи Фам Ван Донгацеи, Цеденбалаца, Кейсон Фомвиханаца, Хенг Самринаца, Пен Сованаца тха хиннача вIашагIкхетарашеи беседашеи вIаьккха а бакъдир, цу мехкашца цхьана леладу гIулакхаш массе а оагIорахьа толаме дегIаухаш хилар. (ТIоараш тох).

Цу Азе лоархIам болаш я машар безаш йола Инде реалистически политика. Вай чIоагIа лоархIам бу цу мехкацарча доттагIален вIашин гIойле йолча тайпара цхьана леладеча гIулакхийн. Дег тIара лов вайна сийлахь-доккха индийски халкъ машарен иразен дахилга. (ТIоараш тох).

Шинар а оагIонна лоархIам болаши гIойле йолаши да лоаллахарча Японецара вай экономически кхыдолеи бувзамаш. Вай кийча да дIахо а уж дегIакхувла. Из мел вIаштIехьдаргда японски оагIонах тийша да. Японии милитаризацеи Советски Союзаца моастагIал долча гIулакхийн кхерамеча наькъа тIа геттача арахьарча влияние мукъагIа нa а болхаш, шоай политика японски кулгалхоша шоай лоIамера. реалистически никъ лелаберах тийша да.

Пекиноаи Вашингтоноаи цхьатарра упзарйоах Японии «советски кхерамах» хьанъехьа шоашкара хьадага а лувцаш дувцача къаьнача хабарашца. ХIаьта а, японски политикий, хетаргахьа, вIаштIехьдаргда эттача хьала кхетамца мах бе а долаш доли хIамаш шоаи ма дарра бIаргаго а. Америке е Китае уж хьахьонихача тайпара а ца гуш.

ХIаьта Китайх шийх лаьца аьлча, хIанз цу мехка чура процессаш цIенхаштта йоланнай. Уж бIаргагу кхыметтел цхьавлхача бIаргаца а. Цар боккъонца болча лоархIама мах бе, хетаргахьа, хIанз а хьалха да. Вешта, шаьра гуш да, социализмаца юкъа цхьаккха хIама доацаш йолча, мохк чура дегIаахара е теорецарча а, е практикацарча а цхьайолча маоистски концепцешта Китае хIанзале а гуччахьа е къайлагIа критика елга. ГIоръаьккха йийца «культурни революци», масала, хIана гуччахьа юц китайски халкъа йоккха катастрофа санна.

Халахете а, цу дерригача хIамаша хIана укх сахьата хувцаш яц Китая арахьара политика. ХьалхагIа ше хиннача тайпара моастагIал долаш юс из Советски Союза, Вьетнама, Монголена, кхыча социалистически мехкашта, селлара моастагIал да цун машарен кхохкам кIаьдбарен гIулакхаца.

Цул совгIа, Пекин дIахо гарга йодаш латт агрессивнегIа долча США-и кхыча империалистически паччахьалкхенийн гIоазарашца, тIа-тIа чIоагIагIа гIерт из уж паччахьалкхенаш Советски Союзаца вIашагIкхохка — империалистически политикаш антисоветски акцешта Китай кIоаргагIа юкъеяхьа гIертача хана.

Китая а хIаьта иштта Пакистано а деча весалах тIайийрзаза пайда эц афгански революце садикъеи Афганистанах Советски Союзаи Малхбоалерча паргIато езаш долча шоай лоIамеча мехкаштеи кхерам тIатувсаш йола керда плацдарм ен гIертача американски империализмо. Цхьабакъда, уж уйлаш кхоачаш хила хьаьха яц.

Афганистана правительства агресси юхатохача новкъостал дар дехаш баь тIахьехам хьаллацарца вай боккъонца доттагIалах долча советско-афгански Договорагеи ООН Уставагеи хьежжа чакхдаллалца кхоачашдергда воай декхар. Цу хьакъехьа цхьаккха шеко хила езац цхьанне а.

Этта хьал политически нийсдара тIехьа да вай. Цунга бода алхха цаI мара боаца никъ Афганистанеи пуи лоалахойн — эггара хьалха Пакистана — правительствашта юкъе барт вIаштIехьбалерга гIолла чакхбоалаш ба.

Дунен халкъашта юкъера кхохкам кхы тIа а вихьарбаккхарен герзаш хьаделга сихдаран долча бахьанах санна пайда эц США-с Иранерча гIулакхех а. Цу мехка оттаь экономически блокада юхайоалаш яц. Цунна гоннахьа, хьалхагIа а санна, гобоахаш мел авиаци а десантни бIу а тIаболаш дола США тIема флота кемаш.

Цу тайпара гIулакхаш вай мегаргдоацаш лоархI, чIоагIа латт вай ше малагIча наькъагIа дIахьалхашкахьа ухаргда къоастаде йиш яр Ирана халкъ ше мара ца лархIара принципа тIа. Ирана кулгалхоша из эмо никъ хоржаргхиларга хьежа боккъо я, аьнна хет вайна, кхыча паччахьалкхений а — эггара хьалха цун лоалахой.

БIарчча хьанйцача, дунен халкъашта юкъера хьал, ях аз цIаьнха а, моллагIдар санна дац. ХIанз паччахьалкхений халкъийн дац низа позицера лелаеча империалистически политико кхохкам кIаьдбара гIулакх юкъера довккхаргдола, сихдаь герзаш хьадечара маховик керда, Iалашмате кхераме сихлургйола моттиг ца нийсъяллийтарал лоархIамегIа а долаш декхар.

СССР-и социалистически содружества кхыдола мехкаши кийча да цу дешаца йоагIаш йола проблемаш кхы тIехьа ца йоахаш кхеца доладела. Цунна дола тешал — Варшавски Договора мехкий Политически консультативни комитета майски совещане хьаоттаь шерра программа а хIаьта иштта Европерча ядерни герза доагIача дешаех лаьца переговораш ярa хьакъехьеи Центральни Европера герзашцара низаши герзаши кIезигдара хьакъехьеи дукха ха йоацаш Советски Союзо енна керда предложенеш а.

Малхбузехьарча державай кулгалхошкара воай предложенешта жоп кхачарга хьежаш да вай. Хьадда гIулакхаш чакхдаха кийча да вай машар чIоагIбар, дунен халкъашта юкъера гIулакхаш унахцIеначча хьал тIа оттадар духьа — низаморг цар а дерга хьеж вай!

Социалистически паччахьалкхений политика дерригача халкъий оалангарча хьашташа ма яххара я, из къоабалъю дерригача дунен тIарча бIаьш миллионаш болча наха. Цудухьа боккъонца ше ма дарра хьадда ала йиш йолаш ва со: из политика вай дIахо а чакхйоахаргья — деррагIен лоарзагIа ца йоаккхаш. (ДIаьхдаь тIоараш тох).

Деза новкъостий!

ХIанз ха хьатIаьттай дега тоамбар деш йола поручени кхоачашъе — Казахстана Ленина орден дIаяла.

(Берригаш а хьалгIовт. ЧIоагIа, дIаьхдаь детташ тIоараш а долаш Л. И. Брежнева республика байракхах дIайола Ленина орден).

Из доккха совгIат денлад шун республикана паччахьалкхена цхьа миллиарди 250 миллиони совгIа пунт ялат дIадаларех.

Сийлен хоастами хилба лаьтташ деладерашта, ер тIехдаьнна доккха хIама карагIдоалача шоай къахьегамца дакъа ловцаш мел хинараша! (ЧIоагIа, дIаьхдаь тIоараш тох).

ЧIоагI а лойла, тоа а лойла вай сийлахь-йоккха социалистически Даьхе! (ЧIоагIа, дIаьхдаь тIоараш тох. Берригаш а хьалгIовт. Моаршал луш цIогIара детт: «Хоастам хилба КПСС-aI», «Хоастам хилба советски халкъаI»).

ЛЕНИНСКИ ИДЕЯЙ СИЙЛЕ

(Нистедоалар. Доладур 1-гIча оагIо гIа).
самхо волча Хьа цIераца дуьзадина хиларах.

Хьо чIоагIа хьинар долаш, бIубенна, къахьегама наьха чIоагIа уйла еш хиларах цIенача дег тIара сий ду Хьа хIара советски саго.

Тха торжествашка дакъа лоацарех дуккхачара враз хиннад Хьоца. юкъарчал доацаш Iа кулгал а деш, болх бе. Тхо дерригаш а Хьотара Iомаденнад чоалханегIа дола политически. халкъбоахама декхараш масштабно кхоачашде ха меттел, партийни принципиальность йолаши корта бола гIулакхаш доахкаши хила меттел. къахьегама наха дикаш де. советски халкъа дуккагIа дагадоакхараш массаза а кхоачашде уйла йолаш хила а. Из Iомаду оаха Хьогара тахан а! Мукъаба сона, новкъостий, республика коммунистий, берригача къахьегамхой цIерагIа юха а казахски ширача лаьттан тIа везача Леонид Ильичага дег тIара дIайха моаршал хатта.

Д. А. Кунаева дег тIара моаршал делар юбилейни торжествашка Алма-Ате ях нача делегацешкен царка нерте латтарашкен.

Парте XXVI-ча съезда — мехкен дунени вахаре цу йоккхача событега баха мабоагIара накъабаха кийчлуш, республика къахьегамхоша декхар тIаэц социалистически яхьа байракх кху а декхагIа айе. ерригача участкашка хьинаре. ленински хьисапе къахьега, аьлар цо.

Заседание дакъа лоацаращ чIоагIа дегаш гIоадаьена а болаш сийлахьча президиуме хорж новкъост Л. И. Брежнев нерте латта КПСС ЦК Политбюро.

Къамаьл де доаш лу КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела Л. И. Брежневна. Берригаш а хьалгIоатт. чIоагIа деттача тIоараща моаршал тел Леонид Ильич Брежневга. Ерригa зал екаеш ловцаш доах Советски Союза Коммунистически парте. КПСС ЦК Ленински Политбюро сийна, советски халкъа сийна.

Новкъоста Л. И. Брежнева къамаьл чIоагIа уйла тIалхийта ладугIаш а чIоагIа, дIаьхдаь деттача тIоараш цкъа саина дуккхаза юкъагIдоахаш а дар.

Наха чIоагIа гIадбаха детташ тIоараш а долаш КПСС Центральни Комитета, СССР Лакхехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета юбилейни моаршала тенст дIаелар Леонид Ильич Брежнева.

Е сийлакха ди дагалоаттадайтар духьа, аьлар цо пул тIехьагIа, Казахстана Компарте Центральни Комитетага, республика Лакхехьарча Совета Президиумагея правительстваген. дIаяла безам ба са башха-дикача советски ваьтела Мухина Верас хьаьь «Болхлой колхозницей» яха скульптура.

Цу тIа теттара дика хьахьекхаб кхоанента билла буть. Ишта бух билла хилар боккъонца ше ма дерра доагIа шуи халкъа, шуи республика.

«Ленина сийрдача накъагIа» яха доклад йир КПСС ЦК Политбюро члена, Казахстана Компарте ЦК хьалхарча секретара **Д. А. Кунаева.**

Новкъоста Д. А. Кунаева доклад цкъа саина дуккхаза а юкъагIъаьхар дIаьхдаь дийттача тIоараща.

Казахски ССР сийлахьа юбилейн цуина ена Ленина ордени республика къахьегамхой дахкъала йийцар делегацей кулгалхоша: Москван — КПСС ЦК Политбюро члена, КПСС МГК хьалхарча секретара **В. В. Гришина,** Ленинграда — КПСС ЦК Политбюро члена, КПСС Ленинградски обкома хьалхарча секретара **Г. В. Романова,** РСФСР — КПСС ЦК Политбюро членалла кандидата, РСФСР Министрий Совета председатела **М. С. Соломенцева,** Украински ССР — КПСС ЦК Политбюро члена, Украина Компарте ЦК хьалхарча секретара **В. В. Щербицке,** Белорусски ССР — КПСС ЦК Политбюро членалла кандидата, Белоруссе Компарте ЦК хьалхарча секретара **П. М. Машерова,** Узбекски ССР — КПСС ЦК Политбюро членалла кандидата, Узбекистана Компарте ЦК хьалхарча секретара **Ш. Р. Рашидова,** Грузински ССР — КПСС ЦК Политбюро членалла кандидата, Грузе Компарте ЦК хьалхарча секретара **Э. А. Шеварднадзе,** Азербайджански ССР — КПСС ЦК Политбюро членалла кандидата, Азербайджана Компарте ЦК хьалхарча секретара **Г. А. Алиева,** Литовски ССР — **А. С. Барвукаса,** Молдавски ССР — **И. И. Бодюла,** Латвийски ССР — **А. Э. Восса,** Киргизски ССР — **Т. У. Усубалиева,** Таджикски ССР — **Д. Расулова,** Армянски ССР — **К. С. Демирчяна,** Туркменски ССР — **М. Г. Гапурова,** Эстонски ССР — **К. Вайнос.**

Къамаьлаш дьчар белгалдоахар. дерригача дунея тIа гIордаргдолча Ленина Ильича къамаьлаца мехка халкъа боахамерча гIулакхий санна, ишта хIанзарча дунен халкъашта юкъерча хьала я індьмате кIоарген чIоагIен, марксистско-ленински анализ яь хилар, партен халкъон дIахо чакхдаха езача гIулакхий конструктивни программа сина хилар.

Новкъоста Л. И. Брежнева къамаьлацен новкъоста Д. А. Кунаева доклада тIея къахьга дийца дола Советски Казахстана карагIдийнна доккхий хIамаш — из да КПСС ленински къамий политика чакхъяхарах хьахинна хила ма доагIара дола беркат, советски халкъий интернациональни цхьоагIоних векаранна долча доттагIаллахи дьына беркат.

Къамаьлаш дьчар белгалдоахар. КПСС, кхи Центральни Комитетен вай замалахьа гIорвальна пачхаьлхкен деттель, вахаргвоаца дерригача дунея тIарча машара тIехьара къовсамхо новкъост Л. И. Брежнев нерте латтача ЦК Политбюрон чурен арахьарея политика берригача мехка къахьегамхоша массава раьза а волаш къоабалъеш хилар. Советий Мехка ерригача республикий къахьегамхоша социалистически пачхьалкхен яиз совбаккхар духьа шоай низаш кхы а дуккагIа оарцагIдоахаргда. вай мехка коммунистически общество хьаьлъяра ленински никъ дIаккхьаргба.

Цуя тIехьагIа бухсоцаш доза къамаьл дир новкъоста Д. А. Кунаева.

Массава раьза а волаш, гIоздаьнача дегаща торжественни заседание дакъа лоацараш тIанйцар КПСС Центральни Комитетага, СССР Лакхехьарча Совета Президиумага, СССР Министрий Советага. новкъост Л. И. Брежневга моаршал луш дохьийта письмо.

Торжественни заседани дIакъовлар хьаялйикаду. Зале ея «Интернационал» яха партий гимн.

(ТАСС).

«ХIара балха денна — дикала Знак!»

СЪЕЗДА СИЙНА

Вай мехка а доазол арахьарча мехкашка а чIоагIа хоатташ я «Союзавтоматстрой» ВНПО Грозненски опытно-экспериментальни завода коллективо арахеца продукци. Из ма могта дуккагIа. дикагIа хилийтара. производства эффективности балха дикали лакхъяре «ХIара балха денна — дикала Знак!» яхача девизагIа шерра социалистически яхь йоаржаьй завода болхлоша. Цу яхье хьинаре дакъа лоацаш я предприятерча шин цеха, ялх участка. тIона йолча шиня служба коллективаш, лоацца аьлча, завода берригa болхлой ба цу яхье дакъа лоацаш. ХIара дийнахьа итогаш ю яхье баьнараша дахьхача толамий.

Тиьаь итт а кхы тIех в баллаш яьхача участка. цеха коллективана хьалхара моттиг хьокаю. Вутт чакхбаьлча дуккагIа коталоваш а яьха хьалхара моттиг якккача коллективана хьожаи предприяте карера кара тела ЦIе байракх. хIара болхлочунна цхьаьца сом кхоачаш йола ахчан преми. Из дIаекъ цхьаьнкха тайна шоай бехкагIа гIалат ца нийсдолийташ къахьегаш болча болхлошта. Цудухьа хIаравар цкъ шинагара гIалат ца доалийташ хьинаре къахьега гIерт. Цуяца тоалу болхлой а бIарччача коллектива а хьокхамаш. ХIана хьалхалеттарех я В. И. Кучеренкос кулгалду электронно-монтажни цеха коллектив.

Укх тIеххьарча шерашка хеддавза балха юкъеккхуя укхаза социалистически яхьа керд-керда формаш. «Професех дикагIвола болхло», «ДикагIвола мастер», «ДикагIвола къона болхло» яха цIераш ахара шоай низа хьинари кхо ца деш къахьегаш бIаьш болхлой, итташ мастераш ба заводе. КвартагагIа цкъа итогаш ю цу яхье баьнараша дахьхача толамий. Социалистически яхьа условеш йиза кхоачаш а еш, коталонаш яьхачарна лакхе белгалъяьха сийлен цIераш лу. «Професех дикагIвола болхло» яха цIи аьнкха итташ болхлой ба заводе. Царех ва электромонтажник Егоров Григорий Владимирович, слесарь Дягилев Юрий Викторович, кхыбараш.

Опытно-экспериментальни завода коллективо дош деннад укх шера 7 октябрга кхачалехьа пхе шера плани кхоачаш а яь. шу чакхдалалехьа планагIа лаьрхIачул совгIа бIаьш эзараш сомий маьха товарни продукци арахеца а маьхала яькхта а. Цхьанкхи цех. участок е бригада яц укхаза шин задани кхоачаш ца еш. Цудухьа дукха хIама ца эшаш пхе шера плани хIанaлехьа кхоачашъяй завода коллективо. Пхе шера план хана хьалха кхоачашъяра яхье яьннача бригадех хIанaлехьа кхаьнне дикка тIехкхоачашъяьй иттлагIча пятилетка задани. Царех я В. И. Чабан нерте латтача слесарий-сборщикий, Н. С. Казала гальваникий, А. П. Тимощенкос кулгалдеча радиоаппаратура регулировщикий бригадай коллективаш. Цхьа бIаь совгIа болхло ва заводе цхьайтталагIча пятилетка чотагIа къахьегаш. Царех ба токараш, коммунистически къахьегама ударникаш В. Губанков, Д. М. Захаров, А. С. Алехин, В. Жуков, Д. М. Бугаев, фрезеровщикаш А. Ченалов, А. Мостовой, наладчик В. Н. Бармашов, радиомонтажницаш В. В. Новицкая, Л. Коломытова. А. Левина, кхы дукха бараш а. Царех цхьабараш шоай такагIа а долаш тIехдика продукци кийчъеш ба. юкхер продукци цкъа дIаелча кхы юха ца ерзаш дIайохийташ я.

Укх деноща заводера 17 бригада КПСС XXVI съезда сийна къахьегама вахте эттар. Цар дош делар коммунистий лакхера форум хьаллача денга кхачалехьа 36 кIирагIа хьинаре къахьегама вахта чакхъякха. ХIара кIирагIа цкъа итогаш ергъа цу яхье яьннача бригадаша доахача къахьегама толамий.

Иштта кхетамца социалистически яхь вIаштIехьа а яьнкха, цунна кулгалделга цIенхаштта тоадаьча завода коллективо бизза лайда нийбу дий торонехи кхоачамехи. Цо торо хилийтай пятилетка тIеххьарча шера хIара бетта плани тIанйца декхараши тIеххоачашде. ВорхI бетта планагIа лаьрхIачул совгIа завода болхлоша маьхала яькхар 49 эзар сома маьха товарни продукци, арахийцар бIаь эзар сом мах бола залови продукци. Заводе ерригa арахецача продукцех 49,7 процент пачхаьлкхен дикала Знак йолаш я.

В. КОСТОЕВ.

Парторганизацешка-отчеташи хоржамаши

КОЛЛЕКТИВАНА КХЕТАМ БАЛАРА — ДУККХАГIА ТЕРКАМ

Укх деноша отчетно-хоржамий собрани хилар Ленина орден лелаеча «Грознефть» объединене автомобильни наьнъа управлени партийни организаце. Отчетни доклад йир партбюро секретара Дмитрий Павлович Козлова. Докладчика. иштта пренешка къамаьлаш даьча асфальтировщикаша Деньшалева, Григорьева, слесара-ремонтника Дягилевы, кхыбараша дийцар КПСС ЦК июньски (1980 ш.) Пленумо, новкъоста Л. И. Брежнева цига яьча кIоарга чулоацам болча докладо. 1981 шера 23 февpале КПСС аргIанара XXVI съезд хьаеллара цига баьча соцамо шоай дегаш гIоадахерах.

«Парте XXVI съезда сийлена инкъадахара социалистически яхь йоаржарах» бола КПСС ЦК соцам хьаллоаьш боахама участкашта, бригадашта, къаьст-къаьста наькъа болхлошта юкъе керда яхь а йоаржаь къахьегарах 102.8 процент автомобилий наькъаш дахкире гIишлой-монтажни балхий план кхоачашйир. задане совгIа къахьегама овсарле лакхйир. гIишлой-монтажни балхашка дIадодар лохдара чотагIа 35 эзар сом кходир. белгалдаькхар докладчика. Дикка тоайий балха дикил, йиллача хенал хьалха чакхдоах наькъаш дахкара балхаш. Цудухьа района предприятешта юкъе йоаржаьча яхье хьалхарча квартале шоллагIен шоллагIча квартале хьалхарен-моттигаш аьхар коллективо. КПСС Старопромысловски райкомен райисполкомен карара кара тела ЦIе байракх а йолаш.

Боахама участкашта юкъе хьалхе лелаю къонача коммуниста И. Г. Гайбураева нерте латтача Старопромысловски наькъа участка коллективо. ХIаьта социалистически яхье хьалха латтарех ба шофераш коммунисташ Алиев Мехади, Надточий Владимир, слесарь-ремонтник Дягилев Виктор, асфальт бехкар Дельмаев Вальдимар, кхыбараш.

Цуяца цхьана вовй кхоачамбоацарех а дувна дезавай, аьлар докладчика дIахо ше къамаьл деш. ХIаьта уж вай балхаци, халахете а. долаш да. Кхыметтел балха хена корта бохабу маларащ мелаш а моттигаш нийсъенкай вай коллективе. Царех ва шофер Солнышкин, машинист Кузмичев, коммунист. участка начальник Тулицин, хьахо Агомерлоев, кхыбараш.

Къахьегама дисциплине делаш дийцад партийни бюрос, моттигерча комитето, новкъостий судо. Ца дувцаш дисадац цхьаькха харцахьа дахкIама.

ДIахо социалистически яхьах, къаьара порядок лораеча дружинай балхах, кхыдарех дувцаш дукха кхоачамбоацараш, уж дIадахара це дезараш дувцаш къамаьл дир цо.

Отчетни доклад ювцаш уйла тIаьхийтта къамаьлаш дир коммуниста. КПСС XXVI съезда накъаьдолхаш йоаржаьча социалистически яхье хьинаре къахьегарца из вай мехка коммунистий форум хьаелдача дийнахьа сийлен вахте латта бокъо яккха лерхIаш я участка коллектив, аьлар асфальт бехкаш волча ноа Деньмаева.

Управление хьалхара моттиг лелаеш я Старопромысловски наькъа участок, бакъдар аьлча, цхьадола кхоачамбоацараш да тха балха тIа. дика бац агитационно-массови болх, кIезига ю агитатораша беседаш. лергIа уйла яц къахьегама, кхерамзлен техника дешай аьнни ший къамаьл дIадоладир асфальтировщика нов. Гришина. ХIанзалца хьа саг ловаваь хIама-м дац. леце а, ремонт еча хана кхычахье гIолла машинаш тIаухаргйола наькъаш дахкаш, хий ца деттар бахьан долаш наькъашке дом гIетт.

Корта бохабу маларащ мехкараща, къахьегама дисциплина телхаераща сов кIаьда да вой, аьлар слесара-ремонтника Дягилев Виктора. Масала, тракториста Осипова, грейдериста Ожогова во доал ду техникана. телхаю производстве дисциплина. хIаьта а шоашта керда техники ехаш ба. Сона хетачох, толхайирий къахьегама дисциплина, бохабой корта — оза боагIача бехктоенеме оза, аьлар цо.

Комсомола балха партийни организаце лергIа кулгалдеш хилар белгалдоахар дIахо къамаьлаш даьраша. Цудухьа «Грознефть» объединене комсомольски организацешта юкъе хьалхара моттиг лелаю цар ВЛКСМ комитето.

Иштта производства балха тIарча дикадарех а кхоачамбоацарех а дийцар управлене начальника нов. Серова. профсоюза моттигерча комитета председатела нов. Ишхоев, кхыбар.

Отчетни хенара партийни бюро болх могабир собране. тIанйцар чакхдоалаш латтача шера а бIаьрччача пятилетка а планаш тIеххоачашъяра бола соцам, хержар партбюро керда состав. юха а Д. П. Козлов секретаралла а хоржаш.

А. ТИЩЕНКО.

КОММУНИСТАШТА ДЕРРИГА А ЛОАРХIАМЕ ДА

«Терен» яхача мебельни объединене керттерча предприяте № 1 йолча цеха партбюро отчетно-хоржамий собране даьча къамаьлаша хьахьокхар ерригa уйла коммуниста производства гIулакхашта тIийохийталга. Партбюро секретара отчетни доклада тIа, иштта пренешка къамаьлаш даьча коммуниста дукха дийцар пачхьалкхен плани социалистически декхараши кхоачашдарах соахка IV квартала а бIарччача шера а планаш тIеххоачашйир цеха коллективо.

Дика хьокхамаш дахкар цеха коллективо: товарни продукце план 101,4, нормативни план 104,2, къахьегама овсарлен план 104,5 процента кхоачашъяьй. иштта продукцех дIадодар лохдара чотах 121 эзар сом кходаьд. Соахка IV квартале карара кара тела ЦIе байракх лелайир, укх шера хIара бетта планаш тIеххоачашъю, хIаьта цехаштен филиалаштен юкъе йоаржаьча социалистически яхье феврале хьалхара моттиг, марти майи бетташка шоллагIа моттиг яьккхар коллективо. Хьинаре къахьегаш хьабоагIа хIара участкъара болхлой хIаьта укх деношка кхы а шерагIа яржаш латт КПСС XXVI съезда сийлеца накъадахара йола социалистически яхь.

КПСС ЦК ноябрьски (1979 ш). Пленуме новкъоста Л. И. Брежнева къахьегама дисциплинах аьнна дешаш дага а кхоабаш, из чIоагIъяра. хIара балха моттиге лергIа порядок хилийтара хьинаре къахьегаш я партийни организаци. Бакъдар аьлча, хила езача тайпара дика-м яц къахьегама дисциплина: дIадаьннадац балха тIехьабуьлилга, хана хьалха дIаухилга, мента болаш балха ухилга. Уж кхоачамбоацараш дIадоахаш къахьегама а производственни а дисциплине чIоагIъяра дIахо болх беш ба коммунисташ.

Партийни собранеш елга. цига коммунисташе дакъа лоацилга тоаденна хилар белгалдаьхар дIахо къамаьлаш даьраща. Масала, «Бетта баьча балха итогаш еш», «КПСС XXVI съезда сийна социалистически яхь йоаржаярах дола парторганизаце декхараш», «Къахьегамца коммунистически гIулакхаш хургдола кхетам балар», «Продукце дикал». кхыдола дешаш собранешка дувцаш нагахьа коммунист висанзар къамаьл ца деш. Шоай кхоачашъе сигла а хоаш корта болашагIа хила яьнкай тIанйю решенеш.

Отчетни хана яйденна доза коммунистий хьинар гуш хилар укх отчетно-хоржамий собране а. Дуккхачар тийлар болх тоабара чIоагIа лоархIаме предложенеш.

Коммунисташа механика Б. Н. Фотиева, мастера М. М. Маркушинас дийцар арахеца продукци дика хилийтара декхараш коллективо хIара денна кхоачашдеш ца хилара. ХIанз а эсала ба брак ца хилийтара технически отделе тIаьхьожамхоша. мастераша. болх хьабеш волчо лоаттабеш бола тIаьхьожам.

Партийни бюрос профсоюзни комсомольски организацешта кулгалдерах дийцар къамаьлаш даьча коммунисташа столяра Л. Н. Мартюшова. пенсионерка Т. С. Мезенцевас. Де доагIача беса дика даьдеце а, цу организацешта хьалхашка латта декхараш кхоачашдара новкъостал даьд партбюрос.

МелбаьIйтаб комсомольски организаце болх: комсомольцашта, комсомольско-кагирхой коллективашта юкъе шерра дIайовзийтац социалистически яхь. болх беш яц «Комсомольски прожектор». КIезига хул комсомольско-кагирхой собранеш. Коммунистий политическия экономически дешара лергIа йоакхо аьнц. Цудухьа уж кIезига ух занятешка. Мелбаьб новкъостий суда болх. Уйла яьнц коммунистий цIагIарча вахара.

Политически информаце болх дика вIаштIехьбаьккхаб коллективе. Каст-каста хьоашагIа баькхе хул «Знание» яхача республикански общества членаш. Цар лекцеш йийсай КПСС дунен халкъашта юкъерча политиках, атеистически темаех, кхоми хьурмати дарах, къахьегама законодательствах, доттагIалах, дIа-кха новкъостал дарах. ВоккхагIволча мастера Х. А. Идигова белгалдаьккхача тайпара. советски вахара хьисапах кагирхошта дуккагIа еша еза лекцеш.

Производстве штурмовщина йолаш, къахьегама а производственни а дисциплина телхаеш доза хIамаш балха тIа хулийташ долга. снабжени во хилари дешах дийцар коммуниста № 2 йолча цеха начальника С. И. Ящуркаева.

ТIанйцар социалистически декхараши пятилетка плани толамца кхоачашъярца КПСС XXVI съезда накъаяхара коллектив тIаьхьехаш йола решени.

Н. ЛЫКОВА.

Хьинаре къахьегаш...

СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химически заводерча № 32-111 йолча цехе КПСС XXVI съезда сийлена накъалхара къахьегама вахте а этте, тIехдика производственни хьокхамаш доахаш я ректификаце узла аппаратчиций коллектив. МоллагIдола декхараш массаза а цIена кхоачашдеш хиларца коллективе сийдеьина ба аппаратчикаш, коммунистически къахьегама ударникаш Горяйнова Антонина, Чусовитина Людмила. Цар кийчду спирт пачхьалкхен дикала Знак йолаш да. «ХIара балха денна — дикала Знак!» яхача девизагIа аьржача социалистически яхье котъьннарех а я шаьхе а аппаратчица.

Парте аргIанарча XXVI съезда сийна аьржача социалистически яхье башха-дика толамаш доахаш дукха болхлой ба химзавода № 17-18 йолча цехе. Царна юкъе я эгтара дикагIйола производственница лоархIаш я аппаратчица Черкашина Екатерина.

СУРТАШ ТIА: (аьрдехьара аьттехьа), кийчьеча продукце даннешка хьежаш ба аппаратчицаш А. Горяйнова и Л. Чусовитинаи, шоллагIчу тIа — технологически режим нийсъеш я аппаратчица Е. Черкашина.

С. ХУГАЕВА
тексти сурт.

Чоалхане балхаш деш...

«Грознефтеоргсинтез» яхача объединене кустовой информационни вычислительни центра (КИВЦ) электронно-вычислительни машиний цаI йола система математически Iалашъяра сектора коллективо кулгалдеш ва инженер-программист Лачев Владимир Николаевич.

Коллективана хьалхашка латта керттера декхар да заводашкара хьаухача информаци ний хаинахьа дика яш хар.

Производственни а общественни а болх хьинаре бу Торох Раиса Юмановнас Рудометкина Татьяна Васильевнас. ВIашагIъелача дениз цу центре къахьегаш я йоккхагIйола инженер-программист Торох Р. Ю. Къонача программистий бIарча илеада хьалкхеный цо, цудухьа лелае а йоагIаш лелаю кагирхой хьехархча яха сий дола цIи. Цо кхебаьрех я Рудеметкина Таня а.

Производства эффективность лаккъяра дуккхача даьнъе новкъостал ду оборудоване технологи эрталькха тоаяран модернизаци яран тIаерзаньа новаторий творчески уйлано.

— ЕС—ЭВМ математически Iалашон сектора коллектив. — яхаш дувц Плотников Владимир Тихонович, КИВЦ-а честкома председатела, — хьалхарча ах шера делаьнча социалистически яхьа итогаш лаьрхIача котъьлар.

Отчет еча юкъагIа математикашен программисташен кийч а яь шаьеенна укх тайпара мероприятеш: кассови операцей учет, мехкдаьтта продукташ дIакхахьийтарах йолча СССР Миннефтепрома Москверча Керттерча информационни вычислительни центрана тела отчетность.

ХIанз статистикашта шоай низаш тIадерзадаьд керттера кхо декхар кхоачашдара: керттерча фондий учет (В. И. Ленина цIерагIча ГНПЗ-е бе лаьрхIа болх чакхбоалаш латт), материальни ценностиша бега наькъа учет, къахьегачен алапен учет. Уж проблемаш кийчъярон производствана юкъелхьарон мехкдаьтта чакхдоахаршка йиш хулийтаргья пайда эцапза дикса кхоачамаш хьалахея цу тайпара къахьегама хьокхамаш дикка тоадеи.

Вычислительни Iилманен техникаен эттара тIехьагIа карагIдаьннараш довзаш болча ЕС—ЭВМ математически Iалашъяра сектора статистикаша толам чакхдаьккхад цхьадола задачаш къаьсначa «Целлатрон» яхача немецки машинаш тIара кердача ЭВМ-и тIа доахилга.

Кердача компьютерий новкъостаьца къестаду коммунальни гIулакхаш дарах квартирашка бахараша расчет яр, деши даха ха йоацача берий учреждене бераш лелаларах цар даьшна-ноанойна расчет яр. ерригa бухгалтерски отчетность цкъан меттe хьагулъяр, сберегательни кассашка дIаяхьежадечун расчет яр саина дола чоалхане задачаш.

Балха эффективности дикала даккъяр духьа лелаеча яхье хьалха яьнна йодача хIара къахьегама коллективаш хьалхашка утташ белгалара халонаш яле а, ЕС—ЭВМ математически Iалашъяра секторе къахьегараш дIахо а шоашка лелае лаьрхIа ба шоаш яьха позицеш. Кхетадеш да, хьалхара моттиг яькхача тIехьагIа из дIа ца хецаш лелае кердаяр йоккхачул дукха а хазагIа долга. В. Н. Лачев нерте латтача сектора болхлоша тIемаца мара дIахецаргьяц шоашкара дIа-хьа тела ЦIе байракх. ХIана аьлча лоархIаме партийни документаш, XXV съезда исторически решенеш кхоачашъеш къахьегарца сануькъадоал цар. Социалистически яхьера хьалхе дIахецаргьяц цар, хIана аьлча из декхар тIадожаду царна хIаране къаьст-къаьстан массане а цхьанен дуккхача шерашка хьинаре къахьегаш яьнкхача коммунистически къахьегама коллектив яхача сий долча цIерo.

А. ГАДАБОРШЕВ.

Парте ветеранашта Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота яларах дола

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Къахьегамхошта коммунистически хьехам луча дукха балхаш дарах а республика общественни вахаре хьинаре дакъа лацарах а Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла:

Ахметханов Абу Алероевича — 1930 шера дениз КПСС член волчоа, пенсионера.

Битаров Владимир Гаврилловича — 1930 шера дениз КПСС член волчоа, жилищно-коммунальни боахама министерстви «Чечингремстрой» треста производственно-технологически комплектаце управлене юрисконсульта.

Бутенко Надежда Васильевнана — 1928 шера дениз КПСС член йолчоа, пенсионеркана.

Воробьев Степан Тимофеевича — 1925 шера дениз КПСС член волчоа, пенсионера.

Герасимов Константин Николаевича — 1930 шера дениз КПСС член волчоа, пенсионера.

Грабчак Дмитрий Власовича — 1930 шера дениз КПСС член волчоа, пенсионера.

Кацман Михаил Абрамовича — 1926 шера дениз КПСС член волчоа, пенсионера.

Картавых Петр Семеновича — 1927 шера дениз КПСС член волчоа, пенсионера.

Келганов Валентин Николаевича — 1929 шера дениз КПСС член волчоа, пенсионера.

Мангасаров Григорий Саакович — 1928 шера дениз КПСС член волчоа, пенсионера.

Мазурчук Антонина Ивановнана — 1930 шера дениз КПСС член йолчоа, пенсионеркана.

Луночкин Максим Лазаревича — 1928 шера дениз КПСС член волчоа, пенсионера.

Татаев Ширвани Цукаевича — 1930 шера дениз КПСС член волчоа, жилищно-коммунальни боахама министерства «Чечингремстрой» треста хьехочоа.

Хацкалов Александр Кирилловича — 1930 шера дениз КПСС член волчоа, пенсионера.

Циплинский Иван Федоровича — 1928 шера дениз КПСС член волчоа, пенсионера.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель **Х. БОКОВ.**
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь **Н. ПРАВЕНЬКИЙ.**

г. Грозный,
1980 шера, 29 август.

Нохч-ГIалгIай АССР юрта боахама заслуженни механизатор яха сийлен цIи яларах дола

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Республика юртбоахама производствана технически Iунал делга эргадоаккхаш тоадеча дика гIулакхаш карагIдувларах Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика юрта боахама заслуженни механизатор яха сийлен цIи лойла.

Орадовский Борис Ефимовича — «Сельхозтехника» Грозненски районашта юкъерча объединене управляющега.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель **Х. БОКОВ.**
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь **Н. ПРАВЕНЬКИЙ.**

г. Грозный,
1980 шера, 29 август.

ТХА СОВГІАТ

Массехк дош ала безам ба са тхоай фермах лаьцна. КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК хьайбай продукци алсамъяккхара йола ерригсоюзни яхь йоархаярах а партe XXVI съезда даха ма доаттІа накъадахара социалистически яхь йоархаярах бола КПСС ЦК июньски (1980 ш.) Пленума соцам а арабаьнначул тІехьагІа яхь а доккхагІа дола социалистически декхараш тІаийцар оаха. Кийчдаьд шортта хьайбашта тоъаргдолаш доакъар, ремонт а яь, эша оборудовани оттаьй довкъар кийчдеча цехе. ХІаьта керттера дар да боккъонца пайда а луш йола социалистически яхь йоархаялга.

Иштта № 1 йолча шурий-товарни ферма коллектива вІаштІехьадаьннад хьахийнача Іаьсех 98 процент хьалхеде.

Цу гІулакхе дукха къахьийтад хьайбаш лелаьдечар. Шин хан-ханнахьа ккаьбад Іаьсий, уж чудола моттиг цІена лелаяьй. Іаьсий тоадалара цІенхинтта тІахьонам лоаттабаьб. Хьалхе а боккъонца обработка а яь мара цхьа килограмм доакъар дІаденнадац царна.

Иштта вІаштІехьабаьккхача балхо торо хилийтар тха ферма коллектива социалистически яхье котало якиха.

ПланагІа деннен буси хІара ккоабача Іаьсана 400 грамм дозал ІотІакхета дезача, 700 грамм ІотІакхет хІанз.

ДагадоагІа сона укх ферме се балха вена хьалхара денош. Дика хьал долаш яцар цу хана ферма. Барт тайна, хьалхашка лаьтта декхараш ккоачашдара тІайийрза къахьегаш яцар коллектив. Цу тайпарча къахьегамах дукха беркат дала йиш яцар.

ТІехьагІа ферме техника ера, хІанз балха ерригга а процессаш механизированни я. Эгара керттера дар — коллективе микроклимат хувцаенилга. ХІанз хІара болхлочо кхетаду массане а юкъара цхьа гІулакх делга. ХІаранс хьинаре болх бу ше волча участке. «Хьайна хоар новкъоста хьеха», из дезиа хІанз ферме традици а хинна дІаэттай. Цхьатарра долча хьалашка цхьатарра хьоккамаш ца доахилга къахьегам лерттІа вІаштІехьа ца баьккхалга да. Цудукха йоаза ела динагІа хьокхамаш доахача новкъостий балха опыт.

Цудукха балха керда сага веча, шоашта хоар дІахьех ветеранашa. Иштта хилар Гусайнов Сахрудин, Чаниев Сулиман ферме балха баьккхача хана а. Уж хІанз, шоай новкъостий гІонца, фермерча динагІболча хьайбаш лелаьдераш ниййса къахьегаш ба. Дика тоаденна да цар леладу шинараш. Цар кхоабача хІара шинара деннен-буси 650 грамм дозал ІотІакхет, планагІа 400 грамм мара йоацача. Хьайбаш лелаьдечарна юкъе массарел доккхагІа хьонкамаш доах скотника Борчашвили Мевита. Цо кхоабача доакъна деннен-буси 700 грамм ІотІакхет хІаранена.

Ферме дерригга 2061 шинар да. Царех 1300 шинар ден а бус а дикагІенашка кортамукъа доакаш да. Вокхарна, ферме чусоцадаь латтачарна, шортта доакъар лу: 40 килограмм сийна доакъар, цхьа килограмм концентрат. Ферме лелаьдеча хьайбашна хьокаш ба М. Курбанова дезал. Шоашта тІадилла гІулакх дика кхоачашду цар.

Уйла яьй оаха хьайбаш Іангара даха доакъар Іалашдара а. 120 тонн ча тюкаш а яь дІаоттадаьд, ІалашъяьЙ 25 тонн дина йол. ХІанз силос кІоагашка чуйоллаш доаяк тхо. ХІара дийнахьа 60—70 тонн чуйолл.

Август бетта тха ферма коллективо доккхий керда декхараш тІаийцад: шера план итт бетта кхоачеш а еш, 114 тонн дулх тІакхетийта. Из тха КПСС XXVI съезда къахьегама совгІат да.

С. ЧАНИЕВ,
Сунженски районa «Путь к коммунизму» лхача колхоза № 1 йолча шурий-товарни ферма заведующи.

Грозненски районера хоамаш

ЛАЬТТА КИЙЧДЕШ БА

Укх гурахьа 4230 гектара тІа на бола ялати 1400 гектара тІа доакъара культураш дІае езаш ба «Горячеисточненский» комсий совхоза механизатораш. Пхийтта агрегат йоал лаьтта оахаш. Агротехнически динагІча денояка уж балхаш чакхдахара хьинар ца яходеш къахьег механизатораша. ХІанзле аьха а аьха Іодиллад пхи эзар гектар гарта лаьтта. Шоайла социалистически яхье а баьна къахьег Юнусов Каимен, Шахбиев Ризвамен кулгалдеча бригадашкарча болхлоша. ДикагІа хьоккамаш даьхад шн эзари берхІ бІаьи гектара тІара лаьтта аьхача № 2 йолча бригадера бараша.

Механизатораштa юкъе къаьстта хьинаре къахьегаш хиларах белгалбаьннаб Дадаев ХІарон, Адмесиев Адам, Курмахмаев Идрис, кхыбараш. НормагІа 12 гектара тІара лаьтта аха дезача цар хІара дийнахьа оах 18—20 гектара тІара лаьтта.

* * *

Гурахьа шоай дІае еза культураш дІае йолаьй 1 Май цІерагІча колхоза кхаш лелаьдераш. ХьатІайоагІача бІаьсти хьайбашта моцак доакъар хургдолаш эгара хьалхарча бІаь гектара тІа рапси шоаткъе итт гектара тІа вІешагІъэбаь рожи рапси дІайийний цар. ХІаьта колхозхой ерригa дІае еза культураш йиъ эзари ялх бІаьи гектар я. Царех ялат кхо эзар гектара тІа а хургда.

Уж балхаш шоай ханнахьа чакхдахара Морозов Петрасех Танашев Іалаудeн кулгалду мехотрядаш йоаяк лаьтташ оахаш, культураш дІаюяш, кхы де деза кхашнара балхаш деш. 29 август хьатІакхоачаш ялата лаьрхІа кхо эзари ах эзари эзба лаьрхІа ялх бІаь совгІа гектари лаьтта аьхад механизатораша. Царна юкъе эгара оасарле лакхагІа йолаш къахьег Бронин Василе. НормагІа 9 гектара тІара лаьтта аха дезачів цо хІара дийнахьа юкъера лаьрхІача 16 гектар оах.

* * *

Цхьайтта агрегат йоал «Атагинский» совхоза кхашна лаьтташ оахаш. Укх гурахьа шн эзари ах эзари гаргга гектара тІа на бола ялат дІаде дезаш ба совхоза механизатораш, хІаьта 28 август хьатІакхоачац из дІадера цар аьхар цхьа эзари йиъ бІаьи гектар да.

Къаьстта дика къахьег механизатораша Валаев Адиана, Исламгириев Хьамзата, Абдурзуков Анте, Тасуев Ризвана. ХІара дийнахьа 150—170 процент кхоачашъю цар шоай балха нормаш.

ДОЬЗОЛ ДЕХЬАРА

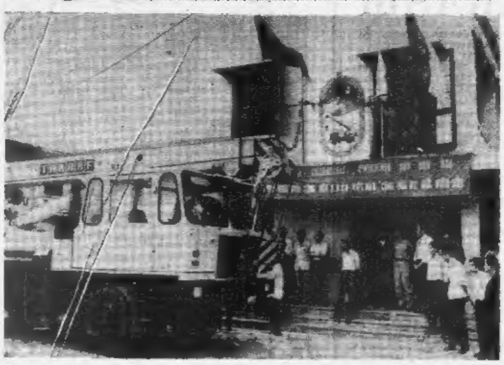

Тахан 35 шу дуз ДРВ (1976 шера денз Вьетнама Социалистически Республика) хьаьккхайкаь

Шоай наргІато, кортамукъаьне хьанкха турпала вьетнамски халкъ чуйнина социализм хьалъеш доалл.

Мехка болх бе йолалуш я керда фабрикаш, заводаш, хьалхьо гидроэлектростанцеш, шахташ, кІора разрезаш. Толаме дегІабоагІаш лаьтт юрта боахам. Йоккха терко ю укхиІено лораеле, просвещени, Іилма, культура, искусство, дегІадоалдара, халкъа хьал-торо тоалара. Дикка кердаь дІахьош да халкъа боахама дерригача доакъошта лаьрхІа къамин квалифицированни кадраш кийчъелга.

Керда общество вІашагІйоллаш Вьетнама Социалистически Республика къахьегамхоша наг-гІортолга ю, эгара хьалха СССР-а долаш, социалистически содружества мехкашка дечa вежарий новкъосталах.

Тахан Вьетнам социалистически содружества эІланера цхьа чІуг а къулабеш Малхбоалех Азе маьарен социализмае тешаме форпост а я.

«Такраф» (ГДР) хьаькь подъемни цІарациураш социалистически Вьетнама къахьегамхоштa массинахьа а довзаш да. Цу техники шийна дика тешал дийт гІиналош хьалъеча, кортамна, хьуя боахамашка — массанахьа ца дІа кел яхьчача.

СУРТАШ ТІА (лакхехьа): автокран дІаецаш ба Ханоера болхлой; Хошеминерча политехнически институтa студент Чан Хоанг Нгуен.

Б. КАВАШКИНА сурт.
ТАСС фотохроника.

ДУНЕ ЦХЬАН КІНРАГІА

МАШАРЕИ СОЦИАЛИЗМАН ГІУЛАКХА

Вежарашка долча социализма мехкий общественносто шерра юш Венгре, Чехословаке, Польша, Румыне, Болгаре, ГДР, Лаоса, монголе кулгалхоша КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лаккехьарча Совета Президиума Председатела Л. И. Брежнева Крыме хиннача доттагІаз тІехь вІашагІкхетара итогаш. Социалистически пачхьалкхений столицашкара укх деношка ухача дуккхача хоамашка белгалдоаккх, пачхьалкхенашта керте латтараш Крыме, вІаши дагардараш кхета а деш, беркате дагабовлар социализма мехкий экономически потенциалах эффективнегІа пайда эцара гІо деши ерриги социалистически содружество чІоагІагІа кхоталлийтара доккха дакъа лоацаш хилар.

СЭВ-а членаш долча мехкий экономика шерра шера дуккагІа дегІаух. Цунна тешал ду, царна доагІача дакъа хІанз дунен тІа йоаккхача ерригача электроэнергех 21 процент, кхеран кІорах — 27 процент, мехкдаьттах 20 процент хІана яхачац аьнна, лоаладеча болатах 28 процент совгІа кхоачаш хилар.

Цхьана леладу гІулакхаш дІахо дегІакхувлара хьален перспективайи анализ а яь, вежарашка долча мехкий кулгалхоша белгалдаьиккхар, къахьегам дунен халкъашта юкъе социалистически бекъилга эргадоахаш тоадари кІоаргдари, СЭВ-а доазонел чухьа социалистически экономически интеграци яра тІаберзабаь никъ лерргагІа чакхбоахар, вІаши юкъера бувзамаш совдахар социалистически пачхьалкхенаш социально-экономически дегІадахкара кердача лакхаленашка вугаш бола ниййса никъ хилар.

Крыме хиннача вІашагІкхетараша, яаду «Руде право» яхача чехословацки газето, гІо ду социалистически мехкий ерригга ресурсаши энергии цар гІулакхаш цхьана чакхдахара а социализми коммунизми хьалъяра лоархІамегІара декхараш толаме кхоачашдара а оарцагІъяха.

Крыме къаьстта уйла тІаяхийтар США-и НАТО кхьача мехкийн бахкагІа дунен тІа эттача чоалханеча дунен халкъашта юкъерча хьала кІоаргга анализ яра. Цу хьалашка юха а белгалдаьхар, социалистически содружества шин арахьарча политике машар лоаттабарех чІоагІбарек хьашташ, паргІаттен ахычарех тийша хІама доацаши дегІаахара йола дерригача халкъий боккъонаш чІоагІъелга доллача хІамал дезагІа лоархІаш хилар.

Переговорий итогаш йийца а йийца. КПСС Центральни Комитето лакха мах бир социалистически пачхьалкхенаша дерригача доакъошна цхьана чакхдоахи гІулакхаш кІоаргдара болча цар лоархІама, бизза къоабалбир новкъоста Л. И. Брежнева чакхбаьккха болх. Результаташ хилар иштта машар безаш йола КПСС арахьара ленински политика, машари кхохкам кІаьдбари гІулакхи бахьан долаш, сихдаь хьадеш латта герзаш соцадари герзаш дІадахари дукха СССР-о лерргагІа лоаттабу къовсам бизза шоаш хьаллоецилга хьакхайкадеча ерригача вежарашка йолча партеша.

еш порядок оттаяр дукха къовсам а лоаттабеш, дегІаука мехкаш хаьдда прогресс хилийта гІерт массане а цІендаь гераш дІадахарга бодача наькъа тІа. Из проблема толаме къоастаяро тоъал дукха ресурсаш социальнон экономически дегІадахкарга дІаяхийта мукъалха йиш хулийтаргъя аьния хет царна. Цар иштта сессега ювцийта дІачуєннай 1981 шера малхбулен капиталистически мехкашца ерriголча переговорий программа я, экономически гІулакхашкара дискриминацки диктати дІаяккхара парта хаьдда декхараш тІаэцийта дагахьа.

Малхбузехьара державаш шоай махудла хІанзарча дискриминационни гІулакхийн цу гІулакха вІашагІъехкача дунен халкъашта юкъерча институтийн, белгала аьлча кертера позицеш малхбузехьарча, эгара хьалха американски, капиталага а йолаш йолча дунен халкъашта юкъерча валютни фондеи дерригдунеи банкеи характер юхейита гІерт.

СССР, социалистически содружества вокх мехкаш кхетадеши дег тІара раьза долаши да Азе, Африка, Латински Америка халкъаш колониализман неоколониализман гІабаш геттара тІера Іокховса, экономически тІехьадисари къели дІаяккха гІерташ хилар.

ООН-а трибунера советски делегаце белгалдоаккх, Генеральни Ассамблея хІанзарча лаьрххІа гулъеча сессе тоадулургдоацаш гІалат дергдар, магахьа салла вай хана лоархІамегІа йола проблема — сихдаь хьадеш латта герзаш соцаделга ца дунеш дитача, аьнна. Къаьстта лоархІаме да Кхерамалеи Совета массаьара членаш йолча пачхьалкхений а йоккха тІема потенциал йолаш долча кхыча мехкий а тІема бюджеташ геттара а цхьадолча даькъе кІезигъяра хьакъехьа СССР-о ена предложенеш чакхъхар. Цо кхиш хулийтаргъяр деррига мехкаш дегІадахкара гІо дарта дІадахийта кхы тІа а средстваш хьокара торокаш дикка шеръе.

Социалистически мехкий конструктивни никъ тІехьтІехьа дуккагІа хьаллоаш сесе дунен сообществе.

СЕУЛЕ МАРИОНЕТКАШ ХУВЦАЯЛАР

Американски сиевара хьежна хІанз юха а хийцаб Къулбехьен Кореера кулгалхой. 2500 хархархочо мара дакъа а ца лоацаш 27 августе хьовзаь «хоржамаш» оалаш йола фарс бахьан долаш мехка керда президент а хинна дІаэттар тІема - фашистски хунтана керте латта инарал Чон Ду Хван. ХІаьта инарала Чон Ду Хвана ше «кхиз болаш сага» хилар дІахьекхад, къаьстта чІоагІа везавалийтар цо ше Къулбехьен Кореерча США герзашцарча низий главнокомандующена инарала Дж. Уикхэма. Цо мотадаьд Вашингтона Сеулера марионеткаш хувцилга.

Къаьстта белгалваьлар инарал Чон укх шера мае, город Кванчжу бахача наьха восстани къиза тоІа а яь. Шоаш дергдар фу да ца ховча кхоачабеш сагота хьовзабарах гІайттача цу дуккхачи наьха цІий Іо а доккийташ, цо кабахта веллар 17000 саг, арадувлийтаргдоацаш дІакъайлар 172 газет, балхара дІабаьхар 9000 гІулакхера нахи преподавателаши. Къулбехьенкорейски режимана духьаларча оппозице лидер Ким Тэ Чжун, массе закони правоеи нормаши толха а еш, военни трибунала суде дІачуенная. Из кхалъалла вер кхерам болаш ва.

Ший американски даьшта хьалхашна Чон Ду Хвана кІезига аьттув болаш дац къулбехьенкорейски халкъа цу палачо тІема образовани США яьнна хилар а. Кхы тІа а «шаьрьяй» цо ма США-с Вьетнаме агрессивни тІом беча хана. Цунна нара хиннарий «гІорбаьннабар» вьетнамски юрташка бахача наха къиза Іазап тІалоаттадарах, «нах къиза боабераш» аьнна цІи таллар царех. Укх тІеххьарча ханнашца США спецслужбашца айхха ювзаенна хиннача къулбехьен - корейски охранкана керте лаьттар из.

Къулбехьен Корее эгара тІехьагІа «ха хувцадаларо» цІаьхха а дерригача дунеига дІахьекхар, «сага боккъонаш бахьан долаш лоаттабеча къовсама» мутІакхьа я ше ахаш вашингтонски администраце «дош далар» моттийта лелаьдеши шн дукь долаши хилар. Дий шу хьалхагІа, президентски йост дикха гІерташ, Дж. Картера дош деннадар Къулбехьен Кореера американски бІу арабоаккхаргба ше аьнне. ХІанз из хьоахаде лац КІайча цІагІарчарна. Укх тІеххьарча шерашка кхы а низ дІатІай ма бакийтабий американски оккупационни бІуна, хІаьта цо дакъа а лоацаш тоІадаьд гІетта халкъ. ХІанз Вашингтоно къахьегар бахьан долаш Сеуле президентски гІанд хьалаьцад сихха Къулбехьен Корея халкъа палача декхараш геттара дика кхоачашдарах иштта лаьрхІача кердача американски ставленико.

Г. ШИШКИН.
(ТАСС).

МИЛИТАРИСТСКИ ЯПОНИ ЭШАЯЬ 35 ШУ ДИЗАРГА

ЯПОНСКИ ИМПЕРИАЛИЗМ ИСТОРИЧЕСКИ ЭШАР

Ткъаь пхийтта шу хьалхи, 1945 шера 2 сентябре, Советски Герзашцарча Низаша Гаьнарча Малхбоалехьа чакхъяьккхача кампане йохаяьча милитаристски Японе дунен шоллагІча тІем тІа цхьаккха а къамаьл а доацаш ше капитуляци ярах йолча акта тІа кулг яздир.

Из хилар материка тІа йола Японе лаьтта тІарча низий йоккхагІа йола стратегически группировка (1 миллион совгІа саг) йохаьчул тІехьагІа. Японски милитаризма дог доахар дукца бІаьхбаь США-на, Англена, Китайна духьала тІом лоаттабе. США, Великобритане герзашцарча низаша тІом лаьттача массадолча шерашка фегара чуйийттача бомбашта, Японена яь хиннача форда блокада магазар «шовш бой а, сий дола императора лаьтта бІех ца дейта» милитаристски гІозараша яь чІоагІо йохае. Кхыметтел Хиросимеи Нагасакеи кхайсача атомни бомбашта а магазар Японега гоа а ца еш капитуляци яйта, цох а хилалзар США-и Великобританеи политически а тІема а деятелашта хетар. Японски императорски эскар духьала латташ дар.

Алхха японски милитаризма керттера низ — Квантунски эскар Советски Герзашцарча Низашта духьала эттачул тІехьагІа мехка политически а тІема а кулгалхоша бІаьхбаь тІом лоаттабарах даьха дог дайра, советски бІухоша квантунски эскара хоадамболаш хІама техачул тІехьагІа Япони тІема-политически гІулакхашта ше боккъонца эшарах мукІарло данза яланзар. Япони эшаеча боккха лоархІам болаш хилар ныпере промышленни лард — Маньчжурия дІалоацилга, из цуй экономически потенциала лард яр.

ДІаьхача ялх шера лаьтта дунен шоллагІа тІом чакхбелар. Малхбоалехьа даха халкъаш лоалла а оттадаь, Азе гегемони оттае гІерташ дуккхача шерашка къовсам лоаттабаьча японски империализма хьалхагІа дІалийцача Корее, Тайване, Маньчжуре, Къулбехьарча Сахалине хинна дукха лаьтташ, Курильски а мандатни хинна а гІайренаш йоацаш йисар. Бухсоцаш хьалха шиий хинна низ а боацаш йисар из.

Боккха исторически лоархІам бола событи хилар гаьнарча малхбоалехьара агрессор эшаварах. Японе чура а тІема-политически а хьалаш чІоагІа хийцар цу гІулакхоший дайра манархе, беррига наха хьалхашка тешам байра милитаристски идеологе, тІема низа культе, цхьанна хІамен уйла а ца еш, императора хьашташ бахьанне вала везе вала а тІахьехаш хинначa «бусидо» яхача самурайски кодекса. Японски милитаристаш бохабаьул тІехьагІа японски халкъо кхетадир мехка отталь фашистско - милитаристски режим мел чІоагІа реакционни я, цо шийна а Японена лоаллаха дахача халкъашта а мел йоккха хало тІаоттаяьй. БІарча хьанийцача мехка демократизаци яра, цун прогрессивни низаш дегІаккувлара хьалаш хьадир.

Гитлеровски Германе йолаьча агрессе Гаьнарча Малхбоалехьара союзник йолча милитаристски Япони эша а яь, СССР-о яьккхача коталоно айбир Малхбоалехьарча. Къулба - Малхбоалехьарча Азе дахача къамий, цунца эгара хьалха Китай, Корея, Вьетнама, Индонезе халкъаш а долаш, революционни а къаман-кортамукъален а болии. «Советски Союзо, — цох лаьца яздера Хо Ши Минa, — гитлеровски оакхарашка лоалла ца оттадайташ мукъадаьккхар дунe. Японски империализма керттера низаш дохадир, из баьлан долаш дерригача халкъаша, эгара хьалха Малхбоалехьарча халкъашта а оалаш, баркал оал цунна. ТІеххьара бараш чІоагІа гІадбаха тийшар нах лоалла оттабе гІерта империалисташ эшабе йиш йолаш хиларах».

Гаьнарча Малхбоалехьара агрессор эшаваьчул тІехьагІа Азерча мехкашка революционни хувцамаш дара аьттув болош хьалаш хьахилар. 1945 шера сентябрь бетта, Японе къамаьл а доацаш ше капитуляци ярах йолча акта тІа кулг лаьдь дукха ха ялалехьа, Ханое хьаьккхайкадир Вьетнама Демократически Республика хьаьхиниллга. Къулба-Малхбоалехьарча Азе эгара хьалхара социалистически пачхьалкхе яр из. Советски Герзашцарча Низаша Гаьнарча Малхбоалехьа яьккхача коталоно хоа а луш вІийна йир китайски халкъа цо ше мукъадаккхара къовсам боаржабара. Къаьстта боккха лоархІам болаш дар 1945 шера советски бІухоша мукъаьяккха Маньчжури Китайх юха дІатохар. Укхаза СССР-а новкъосталца яна бола революционни лард еллар. цо китайски революце дІахо коталоваш ахара хоадамболаш гІулакх дир. 1945 — 1949 шерашка Маньчжурски революционна база хьалъяра Советски Союзо даь тІема, дипломатически, экономически, кхыдола гІулакх — из халкъа-кортамукъален Китае хиннача къовсане советски халкъо юкъедахьа лоархІаме интернационални дакъа.

Маньчжурски революционни база масалга, СССР новкъосталца цун дегІаахарта хьежача къаьгта ховрда Советски Союз боккъонца интернационализмана тІехьа холга, шийна болча пайдана а ца деш. мах беь вергвоаш цо китайски революцена новкъостал даьлга. Халахете а, мехкара хІанзара маоистски кулгалхой шоашта могар деш ба вежарашка даь из новкъостал китайски халкъа дицадийтара, советски халкъаца массаза а хинна бувзамаш шоай оагІорахьара хоададара.

Японе капитуляци яь дукха ха ялалехьа ВІашагІкхийттача Штаташа Маньчжурена духьалари, бІарчача Китайна духьалара а санна, ниййса юхамаччахьара никъ болабир. Китай хиннача тІема командоване къайла а ца доахаш Вашингтонага Маньчжури бе йолла, «йиъ держава опека» оттаю цунна тІа аьнна бахьан а даьккха. «Маньчжури коммунисташта кІал ца йитара» из цаІ мара никъ бац яхаш белгалдоахар ший доклада тІа американски командованенa керте лаьттачо.

Американски политически деятелий, США милитаристски, финансово-экономически гІозарий Маньчжуреца къаьстта бола безам из советски Гаьнарча Малхбоаленна юхехиларца, геттара духа Іалама ресурсаш а тоъал йоккха промышленни потенциал я укхаза хиларца бувзабенна болга къаьгта гуш дар.

Бакъда, США-с Маньчжурех лаьца экспансионистски де а лерхІараш Маньчжурена а ерригача Китайна а Советски Союза оагІорахьара кхерам» тІадатт яхаш харц дар а дуваш, къайла доахар. Бакъда, ВІашагІкхийттача Штаташа боккъонца ше де лерхІар къайладаккхара из «бІур» уттабелга бІарга хала дацар. Дагадоахкараш Китая хьашташ, цун суверенитет я яхаш харц а луш, тропически говрах сайна чанкайшистех пайда а эцаш, американски империализм Маньчжуре чу а яьнна, цох США монополи экономически совленна тІатасса хІама а советски Гаьнарча Малхбоаленна тІахьожаьь геттара йоккха тІема-стратегически база а е гІертар.

Советски Герзашцарча Низаша Гаьнарча Малхбоалехьа хинна кампани котаеснца чакхъаларах вІаштІехьдаьлар 40 шера колониальни Іазапа кІал лаьтта Къилбаседа Корея 1945 шера август бетта мукъаяккха. Корейски халкъа торо хилар ший кхел ше къоастае, демократически хувцамаш де, демократически республика кхайкае. Советски бІухой толамца тІалаташ хиларца яйенначa къаман-кортамукъален талгІено дІадаьккхар 350 шера Индонезена тІалаьтта англо-голландски оалал. Малхбоалехьа хинна империализма колониальни система йоха йолаелар.

Чакхдаьннача 35 шерий сомала юкъе гІолла къаьстта дика хьаалу фашизми японски милитаризми эшаьча исторически коталон лоархІам. Европаи Азеи цхьадола мехкаш социализма наькъа тІа довлилга — коталон керттерча итогех цаІ. Социалистически пачхьалкхенаш хьахиларо, колониальни система йоха а йохаш, дунен арене къона къаман пачхьалкхенаш дІаоттаро машарен социализман низа совбоаккхаш хийцар Азера низаш.

Цунца цхьана, тІом йистебаьнначул тІехьагІа дІахача шерашка хьахьекхар уж прогрессивни дола хувцамаш империалистически державаш раьза йолаш доацаяге. Дунен шоллагІа тІом чакхбаьнначул тІехьагІа хьахинна революционни процесс сона а яь. Азе дахача халкъашта неоколониализма эІа нараш тоха хьалха а гІийртаб, бакъда, хІанз къаьстта чІоагІа гІерташ ба уж. Из гІулакх шоаш леча хана дерригга а революционни низаш коммунизмаиен советизманен духьалара платформа а йолаш шоайла вІашагІкхийттад, цар хьинаре чакхйоах цхьа кхая шоллагІчунна тІахехкаш йола политика.

Малхбоалехьа, эгара хьалха Японе а анбеш, юха а норта хьалъийбеш я милитаризм, империализмах къаьста йиш йоаца из спутник. Из бІаргаго герз Іоадеча, дукха эсараш юха вІашагІтохача, реваншизма идеяшта пропаганда еча, керда тІом хьоабс кийчо еча. СССР-ан дерригача социалистически мехкашта духьалара бловаши группировкаши вІашагІъеххача. Из ерригга а милитаристски программа кхоачашъю дерригга дуне хІана дац аьнна США «вахара хьаштий зона» я аьнна кхайкадьеча американски гегемонисташа юкъарчал доацаш дакъа лоацаш а цар кулгалдеш а.

Бакъда, чакхбаьннача тІема опыто, урокаша, кхаамле тІом йистебаьнначул тІехьагІа дегІаахаро хьахьокх дунен тІа хинна революционни хувцамаш шоаш хиннача бесса юха хьахургдоацилга. Советизмана духьаларен колониализма ларда тІеи йола политика чакхъаргдоацилга.

Азе а дерригача дунен тІа а дахача халкъашта дика хов шоай доттагІий а моастагІий а малаш ба. Историе чарх юхахоастае йиш яц.

Василий МОРОЗОВ,
тІема Іилмай кандидат, АПН тІема обозреватель.

КЕРДА ЭКОНОМИЧЕСКИ ПОРЯДОК БАХЬАН ДОЛАШ

Дунен халкъашта юкъе керда экономически порядок оттаярга бодача наькъагІа баьккха лоархІаме гІа ба хІана Нью-Йорке дІайоласенна экономически дешашта йола ООН Генеральни Ассамблея къаьстта сесси. Цун балхаца дакъа лоац 130 совгІа пачхьалкхений викалаша. Из гулъяра инициатораша — дегІаухача мехкаша — къовсам лоаттабу капиталистически малхбузено шоашта кадлехка дунен халкъашта юкъерча торговле, финансироване, экономически дегІаахара дакъера цхьатара боккъонаш йоаца, дискриминационни гІулакхаш кхы цІаккха а юха хургдоацаш дІадахар дукха.

Хьалха хиннача колонешта тІера шоай доал капиталистически монополешa шоашта доккхий пайдаш а деш, хІаьта цар эксплуатаце жертваш хІара шерра шера къегІа а хулаш йолча царна ше качъелла уж йовхача экономически порядка новкъосталца дІа ца доалийташ тІалоаттаде гІерт империализм. Из бахьан долаш кхоара шу чакхдоалаш малхбузенна 300 миллиард совгІа доллар декхарийла хургда дегІаухa мехкаш. Цхьайолча къонача пачхьалкхений хІанзле а декхарел совъюла проценташ дІатакхарга дІаахийта езаш хул экспортах хьатІайоагІача шоай ерригача доходех ниййса ахаш. Официальни дашнеша хьахьокхачох, дегІаухача мехкашка 850 миллион гаргга саг геттара къен, мецаш, Іазапаш долаш вах.

Ниййсо йола дунен халкъашта юкъера экономиче-

БОЛХЛОЙ КЛАССА СИЙЛЕН ГӀУЛАКХАШ

Сийлахь - боккхачу Октябро хьаькхенначу социалистически строя йоккха паргӀато еннай производительни низаш дегӀадоладара, исторически творчествана тӀадерзадаьд къахьегама адамаш.

45 шу дьалнад социалистически яхьа керда форма — стахановски болам хьахиина. «Центральная — Ирмино» яхача донбасски шахта забойщика А. Стаханова 1935 шера кхоана 31 август ди ехаш тховсара тӀехъаьлла йоккха къахьегама рекорд оттаьй отбойни кӀовнаца сменагӀа 102 тонн кӀор а баьккха. Ях сахьата болх бан йийтта норма!

Стахановцаш баьлар кӀора промышленносте меттал, промышленноста ахьча довкъошна а, транспорте а, юрта боахаме а.

Стахановций болам сихха дӀабаьржар берригача мехка гӀолла, цу дьаьхе Нохч-ГӀалгӀайчене а.

1943 шера 3 январе вай бӀуво МагӀалбикерей Нохч-ГӀалгӀай АССР кхача районашкарех лелхабир немецки оккупанташ. Цул тӀехьагӀа фашисташа бохабьь боахам юхаметтаоттабе болабелар малгобекцаш. Мехкдьатта боахам юхаметтаоттабеча хьинаре дакъа лаьцар беррагача промысловикаша.

Малгобекцашта донкха ловкъостал дора Грозненча мехкдьаттахоша. «Октябрьнефть» трестера ера буруи деттача мастера М. Магомирзоева бригада. Цо хьаьхкар кердача скважинашта эшаш йола 2000 метр обсадни турбаш. Буровойш цийчъеча хана билха тӀа белгалбаьлар монтажникаш.

Хьинар ца кходеш къахьийтар эксплуатационникаша а. Цар массехк дийнахьа тоайно мехкдьатта 4 певераулар, 2 коллектор, бе-бе диаметраш йолаш 200 гаргга болатех чоней задвижкаш, 4 станок-качалка гуйир, 12 эзар метр насосни турбаш ужжал штангаши лехар.

Мае болх бе йолаелар къаьст-къаьстача мащенехи овтхалехи аӀашагӀьеллача оборудоване ловкъосталца буруи теха яьккха скважина.

Промысловикаша болх бе йолайолийтар трубопроводаш, насосни станцеш, электрически телефонни линеш, хьалдора цӀенош, служебни производственни помещенеш.

ТӀехь-тӀехьа шерлора бурув тохара балхаш. Болх бе йоладора керда скважинаш. Промышленни объекташна балхаш деш бар фронтовикаш хиина Фильцев Николай, Завадский Василий, Джанаев Владимир, Селиверстов Петр, Белоножко Иван, Еремеев Павел, Авраменко Николай, Колесников Федор, кхыбараш. Царех хӀаравер, горо-дера берригa къахьегамхой а санна, тӀемо ял човнаш сикагӀа ерзае гӀерташ вар. Нагахьа санна 1943 шера 1 январе республике «Грознефтекомбината» предприятешка болх беш ерригаш а 12 скважина мара хиинаеце, бгъ бутти 25 дин даьтта мехкдьатта тресташа болх бе йолаялийтар яхь а 170 скважина, скважинаш болх бе йолаялийтара пхе бетта илан тӀехкхоачаш а еш. Грозненски мехкдьатта промышленносте турпали къахьегарах тӀема хана мехка делар цхи миллион тонн совгӀа мехкдьатта.

ЦӀакхха а довргдоацаш ший сий дьакха турпала халкъ партена гонахьа ейкха кхотаделар тӀом таккхбаьнначул тӀехьагӀарча пятилетнай шерашка а.

Советски халкъа хьинарон хадданза духъювлача творчески инициативон, яхьа боккхача низо йиш хилийтар халкъа боахам тӀом чаккхбаьнначул тӀехьагӀа лоацача хана юхаметтаоттабе а цул тӀехьагӀа моахк экономически Ӏилма - технически прогресса кердача лагӀа тӀа баккха а.

50-чен 60-чея шерашка вахьа творчества яхы а даккхагӀча боарам тӀа йоакхаш айир социалистически яхь. СССР-е социализм чӀоагӀъяларо, коммунизма материально-технически база хьаяра декхареш практически оттадаро советски наха йосса а йоагӀаш дег чу нисар вай дӀахкий кулгах йола уйла. 1958 шера денз вай мехка хьахилар дукхача наьха социалистически яхьа керди форма — къахьегамца коммунистически гӀулакх делладара тӀехьарв болам. ХӀанз цуна юкъе дакъа лоацаш 270 эзар совгӀа сег вай республике. Царех 73 эзар гаргагӀча сага коммунистически къахьегама «ударник» яха сий дола цӀи еннай.

Республике шерра яьржай «ХӀара балха денна — дикала Знак!», «ТӀехьабусараш боацаш бе болх!», «Хинал хьалха къаьлергӀьа — ханал хьалха караерзаергьа!» яха хьалха латта починаш, лаьттаде ӀоагӀача тӀоанех шера пхи эзар метр буруи тохар дукха буруи деттача бригадаша делаю яхь, пхе шера заданеш В. И. Ленин вахь 110 шу дузаш кхоачешъяра тӀехьа делабаь болам, кхыдарвш санна дола керда творчески гӀулакхаш.

Советски наьха дика традици а хинна дӀаоттад ленински парте съездашта къахьегама толамаш а доахаш, дерригача халкъа яхь кердача ниевца йоарив а яь накъаухилга. ХӀьта хӀана а иштта производствени коллективаша, болхлошен специалисташен, хьатӀайоагӀача партийни форума шерра кийчо дӀа а йолаяь, доккхагӀдола социалистически декхараш тӀанийцад. Массане а къоабалдаь хьалаьцад «Пятилетка — толаме чаккхйоаккхаргья». XXVI-ча съезда — дакха мадоагтӀара накъагӀоргда!» яха лозунг.

ХӀанз бӀаь миллион совгӀа советски нах, цу дьаьхе Нохч - ГӀалгӀайчера 30 эзар совгӀа къахьегамхой ба балха эффективности дикали лакхьяр, пятилетка заданеш, из чаккхйоалача шера декхараш еланаш толаме кхоачашъяр духьа лелаеча социалистически яхье хьинаре дакъа лоацаш.

Дерригача халкъа патриотически хьинар айдалар геттара дика хьаьвоах эзараш йолча коллективаша, миллионаш болча хьалхалаттараша хьатӀайоагӀача парте XXVI съезда сийна дӀадоладаьча доккхийча гӀулакхашен тӀайийцача доккхагӀдолча социалистически декхарашен. Съезд хьаелла ди дакъа мадоагтӀара белгалдаккхара цхьатерра уйла йолаш ба болхлой, колхозхой, интеллигенци. КПСС Центральни Комитето баьча тӀахьехамагӀа тӀехь-тӀехьа дукхагӀа къахьегама вахте уитт городашкарей юрташкарей къахьегамхой.

Парте XXVI съезда даха мадоагтӀара накъадахар духьа лелаеча яхьах болча совам тӀа бе боагтӀача тайпара мах баьб доккхагӀдола декхараш тӀанийцача производстве хьалхалаттарий инициатива. КПСС ЦК-ас коммунисташ, комсомольцаш, берригa къахьегамхой тӀахьийхаб яхьа инициаторашкара масал хьа а ийца, съезд доккхийча къахьегама толамашца белгалъяккхаре.

Хьамсарча ленински парте съездашта кердача къахьегама толамашца накъаухилга — советски халкъо эза лелаеш ебеш йолча цуи сийлахьча традицеех цаӀ. ЙӀаьхийн тайп-тайпарей я шоай овлашка кӀоарггa халкъа вахар чу йолхаш къахьегамцара керда, социалистически гӀулакх шоашта чулаьцан йола уж турпала традицеш. Уж хьахиннай революционни социально - экономически эргалош йолйеннача юхье. Эгара хьалхарча субботникашка наьха ейденнача хьинарах, тӀехь-тӀехьа ниа болош хьахилай уж индустриализаци коллективизаци шерашка, хӀара йоагӀача пятилетке дегӀа а кхай, йӀаьхегӀа а хинай.

Г. ЕРЕЩЕНКО,
Нохч -ГӀалгӀай исторе, социологе, филологе Ӏилма - тохкама институте воккхагӀвола Ӏилман болхло, исторически Ӏилмай кандидат.

НИКЪ ДИКА ХИЛБА ШУН!

Юкъера школа яьккхараш сагота хьийза денош чакхдаьлнад. ХӀана хоаш да царна дагалаьттар кхоачаде хьаи аӀаштӀехьдаьлнад. Конкурсех чакхбьиннарех студенташ хиннаб.

ХӀара шера санна уих денош а хилар академика М. Д. Миллионщикова цӀерагӀча Грозненски мехкдьатта институте студенталла дӀаэцаре хетадаь цӀей. Хоза кийчбенна, гӀозбаьлла болаш, бе доакхаш лизош а долаш из дезде баьхкабар уих шера цу гӀоръьлинача институте деша бахи кагирхой.

«Машиностроитель» яхача кинотеатре хилар цу деша хетаяь митинг. Лоаццa къамаьл а даь из хьайийлар института партийни комитета секретаре Д. И. Юдина. Гулбеннараша хьалхашка миттa къамаьлаш дир института ректоре, РСФСР Ӏилман техникан заслуженни деятела, технически Ӏилмай доктора, профессоре Ю. Л. Расторгуева, общественни профессей факультета декана, философски Ӏилмай кандидата, доценте М. Ю. Келигова, мехкдьатта-химически факультета декана, технически Ӏилмай кандидата В. К. Косикова, кхычар.

Цар дийцар мехка къахьегӀчарех йолча института исторех, цун сийлахьча традицеех. ХӀьта керда деша бахка студенташ тӀахьийтар знанеш кӀоаргга Ӏомадра, мехка беаца гражданаш хилара.

Цул тӀехьагӀа къамаьл дийча хьалхарча курса студентке Хамзина Ольгас берригача студентий цӀерагӀа дош делар дика дена, общественни вахаре хьинаре дакъа лаца, шоай професси кӀоарита караерзае.

Института хьалхашка хилар студенталла дӀаэцара цӀей. Сийлахь-боккхача Даймехка тӀем тӀа байнача студентий, преподавателий, болхлой сайна оттабаьча кхерийла хьалхашка зизаш Ӏодехкар. Йист ца хулаш минут йоаних массане а.

Цул тӀехьагӀа йоьалгӀча курса студента, ленински стипендиата, факультета ВЛКСМ бюро секретара Неклер Бориса, юкъера школа дошо медаль а яьи чаккхьаьннача хьалхарча курса студента Тимурзиев Салимхана лотабир значек ала.

Символически студенчески билет дӀаделар геологоразведочни факультета декана, Советски Союза Турпала Ш. С. Абрамова. Из дӀайийцар хьалхарча курса студенташа Троицкий Викторей Иванова Наташаси.

Студенташка Знаней символически дӀоагӀа дӀаделар геолого - минералогически Ӏилмай доктора, профессора, НГӀАССР Ӏилман техникан заслуженни деятела Ю. А. Стерленкос.

Цул тӀехьагӀа Грозненски мехкдьатта института студентий цӀерагӀа дуа биар 1 курса студента В. Мусатова.

СУРТА ТӀА: цӀей чакхдоакхача.

Н. КОБИАШВИЛЕ сурт.

Съездагара съездага

БАЛХА САГА ЙОАКХО ЕЛГА—КЕРТТЕРДАР

АЗЕРБАЙДЖАНСКИ ССР. «Производства лакха культуре хиларца, къахьегама сага бокъонца йоакхо ярца, цуина эшараш, хьаштаи теркалдарца хьожхам луш я бытовой кондиционерий Бакински завод» — из йоазув дир ловкъост Л. И. Брежнева завода сийлен хьаьший книжка тӀа, укхаза ше венача хана 1978 шера.

Из предприяти — технически Ӏалашъярца а чоалхане хиларца а цу тайпара яхьи йоацаш я.

КПСС XXVI съезд хьаелларгхиларах болча хоаяо хьинар ейдаьд коллектива. Болхлошен специалисташен дош деннад пятилетка чакхйоалача шера 400 эзар кондиционер арахеца, царех 13 эзар — планал совгӀа. Ерригача продукцена тӀа латт дикала [illegible].

Завода партийни, профсоюзни, комсомольски организацена кӀаьд ца луш йоакхо ю болхлой къахьегали, вахачара хьалаш тоахара, хьинаре бу политико-кхетам балхаре болх. дукха гӀулакхаш ду коллективе эздел, барт-цхьоагӀо хилийтара. ХӀара болхлочоа укхаза хоалу массаза а шай йоакхон теркон еш хилар. Цу гӀулакхах доккха беркат доала, айлу къахьегама дисциплина, дегӀадогӀа общественни хьинар.

Профсоюзон администраци шерагара шерига дукхагӀа хулийт болхлой социально-культурни, вахача эшарга, чуӀеча фусамашка гӀоала доала хьаштаи кхоачашдарга хьежаду рузкъа. Уих шера цу гӀулакха лаьрхӀа хьожадаьд 2 миллион сом совгӀа ахча. Ахчин заметлахьа салоӀилга, салоӀача цӀеношка, санаторешка ахийтара гӀойленагӀа йола путевкаш йоахилга аӀаштӀехьдаккхара профсоюзо хьожадаьд 281 эзар сом ахча. Предприятера 382 дезал уих пятилеткагӀа кердача цӀеношка баха хайнаб.

Бытовой гӀулакхаш делга дикка шердаьд: завода проходнойла ара ца доалаш арчески айта, кога, гӀирс тоебайта, барзкъаш цӀендайта, постиона, коча. кхыча барзкъана заказ де, заводской оранжерее хьалкхедаь зизаш эца йиш я укхаза... ЦӀена ноанощ цӀагӀа эша даа хӀама ийду столовера, цу чу хул полуфабрикаташ, заводе гӀояна болча боахимера баьцадаараш, кондитерски цехе заказагӀа хьаю торташ, пирожнеш.

Кондиционерий завод къона предприяти я, къона ба цига къахьегаш бараш а. Юкъера лаьрхӀача цар ха — 26—27 шу.

СУРТА ТӀА: профсоюза завкома член Зариф Вахабов (юккъе латтар) керте латтача штамповщикий комсомольско-кагирхой бригадена сийнай коммунистически къахьегама коллектив яха цӀи. Производство автоматизированни йолча, царех хӀаране беча балхах тайна юкъарча гӀулакха толам болча хьале геттара лакхлу болхлочоа ший хьалхашка латта бехктокхам, из теркал а даь бригадо дош деннад ше арахеца изделеш дикала Знак йолаш хилийта. ХӀьта из шоай болхлой дош кхоачаидем а ба бригадацара болхлой. Къахьегарга хьежа доал сий а.

А. ТАВАКАЛОВЕН
О. ЛИТВИНЕН
сурт.
ТАСС фотохроника.

КИНОЭКРАН— СЕНТЯБРЕ

Вай мехка а доазол дехьа а араийна дукхах керда фильмаш гургда вай республикерча киноискусство дукха езарашта.

«Мосфильм» киностуде оттадаь «Артиста» тӀехьара гастроль» яха керда художествени фильм ше мадарра детектив да.

Ювелирни тика чура хӀамаш хьоча хана цхьа зуламхо — «Артист» — мара хьалаьцанац. Вож, «Соболь» аьнна цӀи йоаккхаш вола къиза бандит, кулг ца агаш милиционер а вийя, дьаьнача сарца кӀалхараволл...

Уголовни розыска болхлошта хьалхашка отт атта доаца гӀулакх: юхь-сибат ца довзаш вола зуламхо хьалохилга. Из вовзаш, бӀаргавийна саг вац — «Соболо» даьккха цхьаккха сурт а дац.

Сценаре автор — Сергей Александров.

«Связнойга хьежа» яхача ира сюжет йолча приключенчески фильмо хьехьокхар хинвад Сийлахь - боккха Даймехка тӀом болча хана. Украине тӀом беча цхьан партизански отряде пийслу гуржий цхьа зӀамига саг — Автандил.

Партизанаш «Доккхача лаьттан тӀара» сог варга хьежа дукха ха я. Цо хьаьла деза геразни патроновни къайлагӀа мича дӀаоттаьлатт.

Фильм даьккхад А. Довженко цӀерагӀча киностуде, «Грузия - фильм» студе дакъа а лоацаш.

Узбекски кинематографисташа керда оттадаь художествени фильм «БӀехалах дорале!» яхаш да. Тахта-Курган яхача йоккха йоацача юрта сатем бозбу унзарча гӀулакхаш. Вийнав школа директор Григорьев, цуна тӀехьа школагӀа а кхоалагӀа а саг вув.

Милице капитана Ниязова ловкъостал де Ургенчера опыт йола следователь Щербаков воагӀа. Следстви йолалу — нах боабаьча моттигашка ух, лодкъамаш нйду.

Сценаре автор — Андрей Тарковский.

«Экипаж» яхача кердача художествени фильмо вай дут дунен тайп-тайпарча моттигашка. Дунен халкъашта юкъерча цхьан аэропорте вайна гу террористаша низагӀа самолет дӀалоацаш. Африке нийслу унзара мохк вагача.

«Мосфильм» киностуде оттадаь «Экипаж».

«XX бӀаьшерен пираташ» сакъердаме приключенчески фильм да. Майра, низ болаш, тӀах аьна ба цуи турпалаш.

Сценаре автор — Станислав Говорухин.

М. Горьке цӀерагӀча киностуде оттадаьд.

Иштта безаме хьожаргволаш да хьалха арадийнна фильмаш: «ЦӀе тоачаш», «Алый» яха доазув лораду «ХӀали», «Баьде-цӀе беса шувнаш», «Илли оалаш йола кхалсаг», «Сыщик», «Процесс», кхыдараш.

Зритешашта бӀаргагургда доазол дехьара фильмаш: «Козерог» — США, «Вовзаш воаца ши саг» — Инди, «Чудовище» — Франци, «Майда Сан-Бабила. 20 сахьат» — Итали, «Наьхаяр» — Пакистан, «Аделаса хӀанз а цхьор диадац» — Чехословаки.

Х. ТАЗУРКАЕВ,
кинопроката республикански контора воккхагӀвола редактор.

Редактора заместитель
М. М. ХАМХОЕВ.

ДЕША БАХА ЛОВЧАР ТЕРКАМГА!

№ 11 йолча юкъерча городской профессионально-технически училище дӀахайкаду 1980—1981 дешара шера деша лакха тоазал йола болхлой кийчбара дешархой дӀачуэцар хилар. Уих профессеш:

штукатур-облицовщик-плиточник;
столяр-гӀишлошко;
каменщик, болатех аьшкабетонни конструкцешта монтаж еш вола монтажник;
облицовщик-плиточник-мозаичник;
болатех аьшкабетонни конструкцешта [illegible];
юрташка гӀишлош хьалъю мастер;
[illegible].

Каменщик, 10 класс чаккхьаьнначул — дешара ха — 1 шу.

Деша дӀавийбу нагахь наьи мехкарий 15 шу дизанa а кхы боккхагӀа а болаш 8 класс чаккхьаьнна балех.

Дешара ха — 3 шу.

Училище чаккхьаьнначарашта юкъера образовани профессин Ӏомаврах дола диплом дӀалу. Училище дешийт нах боаццаш. Дешархой яхачаица, обмундировалеца, спецбарзкъашца Ӏалашбу. Деша багӀача хана дешархошта производствени практика йолча хана цар баьча балхах 50 процент ахча дӀалел.

Городерча транспортаца, машинашкагӀа, самолетаца лелача хана дешархошта льготаш я.

Училище деша вагӀаш ааккха ха къахьегама стаж юкъе йохийт. ТӀехдика дешаш училище чаккхьаьккха диплом ийцараш мехка [illegible] дешара заведенешка деша бохийт болх баь хилара стаж йоацаш деша дӀаотташ телаш йола экзаменаш йоацаш.

Училище деша водачо дӀачуэла еза:
директора цӀерагӀа заявлени;
вахача моттигера справка;
образоване хьакъехьара документ;
вай ха тӀайола тешал е паспорт;
4 фотокарточка (3х4 размер йолаш);
медицински справка.

Документаш дӀачуийду хӀара денна 8 сахьат даьлча денз 16 сахьат даллалца.

Училища адрес: г. Грозный, Старопромысловски район, Катаяма цӀерагӀа керда поселок, Шефски улица, 23.

Автобусаш №№ 4, 6, 26 центральни рыноккера «Ташкала» яхача яхачалца, автобус № 11 «7 линия» яхача яхачалца.

ТЕЛЕВИДЕНИ

2 СЕНТЯБРЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Хаа».
8.40 — Ӏуйранара гимнастика.
9.05 — Достоевске из цӀи йолча романах йола Вахтангова цӀерагӀча Паччахьалкхен академически театра «Идиот» яха фильм-спектакль. Ийстехьача — кердадарча.
13.30 — Керлаадараш.
14.50 — «Хьалхара стрлои» яха документальни фильм.
15.00 — «Миттa чӀоагӀделар болат». Подмосковье Н. Островски нахараца а творчествацара а оагӀонаш.
15.45 — «Оахтарий хьаьхаьхьа берашта». Ленинградера передача.
16.15 — Города Петровска художествени коллективий концерт.
16.30 — «Кагирхой адресаш».
17.30 — Дой спортах йола СССР чемпионат. Троеборье. Манеже дой дахадалийтар. Олимпийски дойспортивни комплексера передача.
18.20 — «Ӏалман вахар».
18.45 — «Тахан дунен тӀа». Вьетнама Социалистически Республика 35 шу дизаргa.
19.00 — «Вьетнам тахан» яха кинопрограмма.
19.25 — Центральни телевидене экрана тӀа еттара хьалха. «Юкъьенче сикъуча мохк сезон» яха художествени фильм (Вьетнам).
21.00 — «Хаа».
21.35 — «Андрей Петров. «Лика йоа еш» лекни фильм-спектакле премьера.
22.30 — «Тахан дунен тӀа».
22.50 — «Массане а хӀоранена а йола спорт» яха документальни фильм.

II ПРОГРАММА

8.00 — Передачай программа.
8.05 — «Ивана школа».
8.35; 9.35 — Физика. 8-гӀа класс. Физика а техника а.
9.05; 14.10 — «Школа а творчестве в». ШоллагӀа передача.
10.05; 14.40 — «Французски мотт».
10.40; 11.40 — Географи. 5-гӀа класс.
11.10 — ПТУ дешархошта, ГОЭЛРО Ленински план.
12.10 — Студенташта - заочникашта. Лакхара математика. 3-гӀа курс.
13.25 — Белински вахари а творчестве а оагӀонаш.
15.15 — Горьке драматургх. «Мещане».
16.05 — «Улица йоаха», «Хьо метагӀа — автомобиль» яха кинофильмаш.
16.30 — Экран — хьехархочоа. Астрономи. 10-гӀа класс. Селхьай сигнал.
16.30 — Истори. 8-гӀа класс.
17.15 — Дешара керда шу долалуш. СССР просвещение министрана Прокофьевица дах къамаьл.
18.05 — «Дунен халкъашта юкъара обозрени» (нохчий меттала).
18.30 — «Нохч-ГӀалгӀайчу гӀолла».
18.40 — «Сага зовнени».
19.10 — «СССР Министрийн Советo совгӀаташ зевнараш». Документальни фильм.
19.30 — «Ӏадам лорбде» (нохчий меттала).
20.00 — «Вийса даькъала хийла шун, бераш!».
20.15 — РСФСР заслуженни артиста Кадинскас кхоачашъю операшка ари.
20.35 — «Гагра — Пицунда» яха документальни фильм.
21.00 — Горьковски паччахьалкхен филармоне симфонически оркестро а Горьковски хоровой обществе камерни хоро а кхоачашъю Кашкаева произведенешкара концерт.
21.40 — «ТӀехье» яха телевизионни дукхасерийни художествени фильм. Хьалхара сери.

3 СЕНТЯБРЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Хаа».
8.40 — Ӏуйранара гимнастика.
9.05 — «Юкъьенче сикъуча мохк сезон» яха художествени фильм (Вьетнам).
10.40 — «Укхаза эрсий лира йийкай». Фильм-концерт. Ийстехьача кердадараш.
14.30 — Керлаадараш.
14.50 — «СибарегӀа» Гешерча Малхбоален гӀолла». Кинопрограмма.
15.55 — «Шахматни школа». Передача дӀакху дунен халкъашта юкъерча гроссмейстера Авербаха.
16.05 — «Хьаста мехе», фильм-концерт.
16.30 — «Хьо Ясински библиотека». Передача дӀалу исторически Ӏилмай кандидате Терновойск.
17.10 — Дой спортах йола СССР чемпионат. Троеборье. Кросс. Олимпийски дой-спортивни комплексера передача.
18.00 — «Мичад шо, зуриашааш!».
18.30 — «Къахьегамц сийлахь хьалхалаттарашка». «Прикрибор» яхача Орловски завода балха опыта хьакъехьа.
18.45 — «Тахан дунен тӀа».
19.00 — Халкъа дакараш.
19.15 — «Толам».
19.45 — «Гола тоха моттиг» яхача телевизионни художествени фильма премьера.
21.00 — «Хаа».
21.35 — «Музыкальни вахар» яха телевизионни журнал. Ийстехьача «Тахан дунен тӀа» яха информационни выпуск.

II ПРОГРАММА

8.00 — Передачай программа.
8.05 — «Шахматни школа».
8.35; 9.35 — Ботаника. 6-гӀа класс. Дукхха тайп-тайпара рамаш а сомий гаьнаш а.
8.55 — «АБВГДейка».
10.05; 14.15 — «Немецки мотт».
10.30 — Радищев. «Петербургера Москве кхачалца наьх бар».
11.25; 14.45 — «Профтехучилищера ди».
12.10 — Студенташта - заочникашта. Физика. 3-гӀа курс.
13.25 — «Дунен халкъий эпраш».
13.55 — «Бионика — архитектура». Ӏилман-популярни фильм.
15.30 — Хьехархочоа — эхарий урок. 1-гӀа класс. Экран — хьехархочоа.
16.30 — «Игорева оалаш доле дош». Эрсий культура. 8-гӀа класс.
17.05 — Бераша йола кинопрограмма.
18.10 — «Нохч-ГӀалгӀайчу гӀолла».
18.30 — Отчетни хоржамаш. «ХӀамаш теоача производствени объединене коммунисташ болча».
19.00 — «Юртара сахьат».
20.00 — «Вийса даькъала хийла шун, бераш!».
20.15 — «Дешарий го».
21.00 — Онеггер. № 3 йола симфони кхоачашъю Центральни телевидене Еррисоюзни радиона. Йоккхача симфонически оркестро.
21.40 — «ТӀехье» яха телевизионни дукхасерийни художествени фильм. ШоллагӀа сери.

РАДИО

2 СЕНТЯБРЬ

6.40 — «Юртара Ӏуйре» (эрсий меттала).
7.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
7.23 — «Сердало» газета обзор.
7.30 — «Коммунист — эза цӀи я» (гӀалгӀай меттала).
8.25 — Хоамаш.
9.30 — «Къахьегама тӀехье». Радиоочерк (нохчий меттала).
8.45 — «Культура юртара моттигаш» (нохчий меттала).
9.15 — «Тхоа яздув» яха радиовыпуск (нохчий меттала).
9.30 — «Къона замано» (гӀалгӀай меттала).
16.00 — Передачай программа. Хлоттамах йола хоам (эрсий меттала).
16.01 — Парте вахаре а балха тӀа а критикен самокритикен (эрсий меттала).
18.00 — Керла хоамаш (эрсий, нохчий, гӀалгӀай меттала).
18.30 — Хоамаш.

3 СЕНТЯБРЬ

7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
7.23 — «Ленинан некъ» газета обзор.
7.30 — Хоамаш.
8.25 — Дунен халкъашта юкъера обозрени (гӀалгӀай меттала).
8.40 — Лирически иллеш (нохчий меттала).
9.15 — Гегемонизм — машара а дунен халкъашта юкъерча хьерамален а мостагӀа» (эрсий меттала).
9.30 — «Спортивни Нохч-ГӀалгӀайче» (эрсий меттала).
16.00 — Передачай программа. Хлоттамах йола хоам (эрсий меттала).
16.01 — «Заводом а ахь а». Репортаж (гӀалгӀай меттала).
16.15 — «Хьона ла Даьхе, саьтеч доггӀ» (нохчий меттала).
16.45 — Хоесий яхашка. Зарисовка (нохчий меттала).
18.00 — Керла хоамаш (эрсий, нохчий, гӀалгӀай меттала).
18.30 — Хоамаш.

Хаоттамах

Тахан республике гӀоллен Грознен кӀезиг-дукха кхоалленаш а йолаш, йоачаи а йоацаш, малхбоалехьара секунда 2 — 7 метр сиха мух а болаш, фегара температура республике гӀолла 25 — 30, Грозне 27 — 29 градус йовхал а йолаш ха хила мег.

3-ча денз 6-ча сентябре кхаччалца хувцалуш морхаш а йолаш, кхоанен ломнен догӀа а доагӀаш, бе-беча оагӀорехьара секунда 2 — 7 метр сиха мух а болаш, фегара температура бийсашна 9 — 14, деношка 3 — 4 сентябре 19 — 24, 5 — 6 сентябре 21 — 26 градус йовхал а йолаш ха латта таллу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске ул., 92. Телефонаш: редактора — 9-24-08; редактора заместителя — 9-24-03; бехктокхама секретара — 9-24-00; отделий: партийни вахара — 9-24-04; промышленностен транспортен — 9-24-01; юрта боахама — 9-24-06; культура — 9-24-05; кисьмой — 9-24-07; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 9-24-08; заместителя редактора — 9-24-03; ответственного секретаря — 9-24-00; отделов: партийной жизни — 9-24-04; промышленности и транспорта — 9-24-01; сельского хозяйства — 9-24-06; культуры — 9-24-05; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинарей, ереи, шоаттен деношка.

СФ05303. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 4073.